

TREBALL FINAL DE MÀSTER

Títol **NABIL. UN JOVE D'AGHBALA A GIRONA**

Autor **JORDI RIERADEVALL I TARRÉS**

Tutor **PERE SOLER MASÓ**

Data presentació **3 DE SETEMBRE DE 2012**

Universitats organitzadores:

Universitat de Girona

Universitat Autònoma de Barcelona

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Universitat de Lleida

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Amb la col·laboració:

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Social i Ciutadania
Secretaria de Joventut

agència catalana
de la joventut

NABIL. UN JOVE D'AGHBALA A GIRONA

JORDI RIERADEVALL I TARRÉS

TUTOR: PERE SOLER MASÓ

Descriptors: JOVES NOUINGUTS, MEINA, MAPA MENTAL, RELAT DE VIDA, AUTOBIOGRAFIA

Anàlisi de la realitat dels joves marroquins nouvinguts, explicada des de la perspectiva d'un dels seus protagonistes. L'ús dels espais urbans al poble d'Aghbala i a la ciutat de Girona, i l'experiència vital a partir de la transcripció del Relat de Vida, són els dos recursos que reflecteixen el procés migratori i la curta biografia d'en Nabil.

ÍNDEX

Sumari.....	4
Introducció.....	5
1. Terra d'acollida.....	7
2. L'Espai	11
2.1. Aghbala	11
2.2. Girona	13
2.3. Mapes mentals	17
3. L'Experiència	20
3.1. El Relat de Vida. Apunts metodològics	20
3.2. I aquesta és la meva vida	22
3.2.1. Créixer a Aghbala	22
3.2.2. L'escola aghbalesa	25
3.2.3. Amics i temps lliure al poble	30
3.2.4. Cultura i religió local	32
3.2.5. Vols anar a Espanya o no?	34
3.2.6. D'Aghbala a Tortosa	36
3.2.7. Nabil, el protegit	41
3.2.8. Majoria d'edat a Girona	44
4. Consideracions finals	47
Bibliografia	49
ANNEX 1. Espais Girona	51
ANNEX 2. Mapes físics	55
ANNEX 3. Mapes mentals	58

SUMARI

El document que teniu a les mans té com a finalitat recollir el testimoni d'en Nabil en relació al fet juvenil aghbalès i gironí, des d'una perspectiva autòctona en el primer cas i nouvinguda en el darrer. Ell és una de les moltes persones que s'atreveixen a "provar sort" empeses per la recerca d'una vida millor.

La introducció -pàg. 5- pretén posar en context aquelles circumstàncies personals que han motivat la realització d'aquest treball. En aquesta línia, s'explica com comença i evoluciona la relació educativa amb en Nabil, i s'especifica quin ha estat el procés efectuat.

El primer capítol -pàg. 7- recull diverses consideracions generals sobre algunes de les circumstàncies que es donen al voltant del jove emigrant marroquí. Aquestes sorgeixen, sobretot, de les motivacions pròpies de l'experiència professional, gràcies a la proximitat que aquesta ofereix a les persones que treballen amb els joves.

En el segon capítol -pàg. 11- es fa una anàlisi de les diferents realitats que projecta en Nabil des d'una perspectiva espacial. L'objectiu és posar de relleu quins elements juguen un paper important en els processos migratoris d'un determinat tipus de joves a partir de dues societats concretes. La contextualització de la situació del poble d'Aghbala es realitza amb l'afany d'obtenir prou informació prèvia com per facilitar una major comprensió dels processos migratoris. Concretament, d'aquells joves menors d'edat que reproduïen patrons molt semblants -malgrat les particularitats pròpies a nivell individual- amb destinació a Girona. Un dels aspectes a destacar és l'ocupació espacial i les alternatives de freqüentació de llocs que hi ha durant els primers 3 o 4 anys d'estada a Girona en l'interval dels 16 als 20 anys. Aquest període ha estat escollit la una tutela administrativa d'aquests joves és fins els 18 anys, amb possibilitat de seguiment fins els 21. Els 20 anys, però, representen un punt d'inflexió segons quina sigui la situació laboral i l'existència o no d'un itinerari formatiu continuat.

Fruit del treball realitzat amb en Nabil, aquest segon apartat conté un comentari dels dos mapes mentals realitzats pel jove. La finalitat no és altra que la d'entendre com canvia la percepció de l'espai segons quines siguin les prioritats que orienten la capacitat adaptativa del jove nouvingut. Podrem veure com la preponderància que prenen certs indrets a Girona no és la mateixa que a Aghbala.

En el tercer capítol -pàg. 20- s'emfasitza el fet vivencial a partir del Relat de Vida. A propòsit de la narració i obertura subjectiva que agafa el paper de protagonista en aquesta secció del treball, hi ha un subapartat previ amb diversos aspectes metodològics que s'han tingut en compte.

El Relat de Vida d'en Nabil és el que dóna sentit al conjunt d'aquest document. Es tracta de donar la paraula a un representant directe d'allò que anomenem "fenomen migratori". L'objectiu és fer arribar la seva veu per traspassar el llindar conceptual amb el que solem completar la nostra visió del món i avançar vers un coneixement basat en la comprensió a partir del fet vivencial.

El darrer capítol -pàg. 47- consta d'alguns elements de reflexió que han anat sorgint al llarg de tot el procés d'elaboració. Trobem, a més, les diferents entrades bibliogràfiques -pàg. 49- i els annexos referenciats al segon capítol.

INTRODUCCIÓ

En el servei educatiu on treballo, Pis Bolós, s'ajuda als nois provinents del Centre d'Acollida a definir un projecte vital que vertebrí el seu procés migratori basat en les normes bàsiques de convivència i relacions socioculturals pròpies de la ciutadania gironina. La promoció de l'autonomia és l'eix sobre el que gira tot el programa educatiu d'aquest servei residencial, amb un èmfasi especial al fet formatiu i laboral. La tasca educativa realitzada en l'àmbit de l'Educació Social -en diferents serveis d'atenció a joves immigrants- no deixa de ser la principal força motriu del meu interès.

Malgrat la proximitat pròpia del treball diari amb aquests joves nouvinguts, no sempre es té l'ocasió de dedicar una quantitat considerable de temps a l'evocació lliure i continuada del què ha estat la seva història. La relació educativa en centres residencials de foment de l'autonomia es veu sovint dificultada amb diferents tipus d'interferències. L'expressió oral en català o castellà representa un dels primers handicaps, des d'un punt de vista comunicatiu.

La feina de l'educador en aquest tipus de recursos es fonamenta en el vincle. Aquest pot ser més o menys estret, depenent del temps i com s'exploti l'afinitat entre els dos agents implicats en el procés. L'aprenentatge de la llengua ofereix situacions de contacte positiu, de reforçament d'aquest vincle. Amb tot, hi ha altres situacions on el tancament per part del jove es produeix d'una manera quasi automàtica, seguint una lògica molt personal. L'acceptació d'unes normes, el compliment sistemàtic de les mateixes, o la dificultat de canalitzar el malestar propi del dol migratori, en són alguns exemples. Tanmateix, no podem obviar la importància de l'aparició del conflicte com a oportunitat per establir un vincle sòlid a partir de les diferents accions i reflexions que se'n deriven.

Una altra dificultat rau en la desconfiança que genera un entorn desconegut. Des del moment de la partida del lloc habitual de residència, es produeixen un seguit de circumstàncies que poden minar la confiança del jove. Es tracta d'abusos de poder, de maltractes tant físics com verbals, de córrer diferents perills d'una manera quasi o del tot obligada, etc. Moltes de les accions que podem considerar com educatives, es perceben -en molt casos- com un reflex o una reiteració d'altres moments desagradables de la infantesa, l'adolescència i la joventut, gravats amb foc a la seva memòria.

Aquests joves, a més, han de lluitar contra la velocitat que els imposa l'apropament a la majoria d'edat, frontera significativa que marca la protecció en un sistema d'atenció a les persones menors d'edat desemparades.

En Nabil és un jove que el desembre de 2010 empenia un viatge sense data prevista de tornada. Marxava d'Aghbala, acomiadant-se de la seva mare i del seu germà petit, per creuar l'Estret de Gibraltar -des de Tànger- i arribar a terres gironines. Entrava amagat sota un camió a Europa, aturant-se a Tortosa el dia 18. El 21 de desembre ingressava al Centre

d'Acollida Mas Garriga, situat al poble de Juià, a pocs quilòmetres de la ciutat de Girona. Aquest servei ha esdevingut un punt de referència entre els joves menors d'edat que emigren des d'aquesta població de l'Atles Mitjà. A mitjan març de 2011, en Nabil entrava per la porta al Pis Bolós. Començava una nova etapa -l'enèsima?- en el seu periple fora del poble que l'ha vist créixer.

El fet d'estar cursant els estudis del Màster en Joventut i Societat, ha possibilitat focalitzar els meus interessos relatius al fet del jove nouvingut des d'una perspectiva més àmplia i oberta. Així, doncs, en algunes assignatures he pogut encarar les diferents tasques acadèmiques en pro d'aquest Treball Final de Màster. El lligam d'aquesta voluntat d'aproximació al fet juvenil immigrant i la figura d'en Nabil -i no una altra- es deu a la seva manera de llegir el món. Es tracta d'un jove amb qui es fa confiança de seguida, que ha demostrat una extraordinària adaptació aprenent a parlar català en pocs mesos i arremangant-se de seguida per construir un itinerari formatiu que consolidi el seu projecte. El seu interès pel funcionament dels mecanismes polítics, socials i econòmics del nou entorn on viu ens mostra la seva gran vivacitat, no sense esgrimir sovint la picaresca pròpia del seu carisma.

L'entesa cordial que es produeix arran del fet de ser el seu tutor educatiu i de molts berenars i altres estones conversant sobre multitud de coses -història, actualitat, esports...- ha fet que no volgués perdre l'oportunitat de registrar tot allò que ell pogués aportar sobre el fet del jove que és empès a emigrar.

Després de mesos de relació educativa, a principis de 2012 s'iniciava el treball de recull del seu testimoni. En aquesta primera etapa, es buscava expressar el seu coneixement sobre les formes de relacionar-se a dels joves marroquins nouvinguts a Girona, sobretot des d'una perspectiva de l'espai físic. Especialment interessant va ser la confecció dels dos mapes mentals, un de la ciutat catalana i l'altre d'Aghbala.

La segona fase de treball conjunt s'ha desenvolupat al llarg dels mesos d'estiu d'aquest any 2012. Durant l'abril i el març es va anar parlant amb en Nabil sobre el fet de participar en el Treball Final de Màster aportant el seu Relat de Vida. No hi van faltar certes reticències, però no va resultar gens difícil poder resoldre-les. D'aquesta manera, s'han pogut realitzar tres entrevistes que sumen un total de cinc hores de gravació, amb una transcripció que s'ajusta el màxim possible a la seva manera d'expressar-se.

Encara hi ha una tercera fase, on la presència del jove no es manifesta com en les altres dues, però sí que té gran rellevància. En aquesta, es valoren els resultats del treball resultant de manera conjunta. D'aquesta manera hi ha una retroalimentació que estimula l'interès per part seva en quin ha estat el document final.

Finalment -com no podria ser d'una altra manera-, vull agrair a en Nabil la seva inestimable col·laboració. Les llargues estones que hem passat junts han estat molt importants per a la consecució d'aquest treball -a partir d'una font tan fiable com la seva- i, sobretot, per reforçar el vincle educatiu existent.

1. TERRA D'ACOLLIDA...

Prendre la decisió d'emigrar no deixa de ser una opció en l'itinerari vital de cadascú. Les estructures de poder marroquines, en determinades zones com en entorns rurals de l'Atles mitjà o en els suburbis de ciutats com Rabat o Casablanca, representen un dels elements que afavoreixen aquesta decisió. Per acció o per omissió, el govern és responsable de les condicions precàries amb què viu una gran part de la població marroquina. El més curiós de tot és que s'acaba produint un estret lligam entre la condició social de perfil econòmic baix al Marroc del jove emigrant amb aquella en la que acaba accedint a Catalunya a partir de l'assoliment de la majoria d'edat.

Aquesta situació es veu agreujada per allò que per analogia s'ha anomenat com la recerca d'*El Dorado* (Comas i Quiroga, 2005: 93). El model consumista occidental es basa en treure més rendiment del treball per poder accedir a més béns de consum. Cal treballar més hores, buscar estratègies per tenir llocs de feina quantitativament més remunerats, o bé les dues coses a la vegada. Tot el sistema publicitari -en el sentit ampli del terme- que promou aquest estil de vida ressona potentment en els pols d'emigració. Una lectura simplista d'això, ens podria fer caure en l'error de pensar que aquests joves són tots ells ingenus i que tots ells vénen enganyats.

En canvi, ens trobem en molts casos amb la planificació ben definida d'uns objectius aparentment abastables a llarg termini (treballar, enviar diners a la família, viure experiències noves i poder tenir un lloc on viure dignament, entre d'altres), complementats aquests d'una manera més desdibuixada amb objectius a curt termini (aconseguir superar les traves administratives -tenir "papers"- o seguir les indicacions dels sistemes de protecció i atenció que preveuen les institucions públiques).

Els fluxos migratoris interestatals es poden comprendre, a més, des de la distinció entre països a partir de la seva posició en l'entramat capitalista, tal i com explica Fernández (Fernández et al. 2001: 67). Així, podem establir que les influències consumistes pròpies de la globalització sacsegen les formes de vida tradicional en els entorns rurals i potencien l'acumulació poblacional en les perifèries urbanes. Aquest procés es fa palès en el cas del Marroc, i l'Estat Espanyol no deixa de representar un altre model de desenvolupament capitalista. Tal i com apunta l'autor, es tracta d'un estat del benestar amb una creixent privatització dels béns i serveis socials seguint les fluctuacions promogudes pel sector financer. L'accés a recursos socials acaba seguint la lògica de mercat, perdent el seu caràcter més o menys universal.

L'impacte del consum, doncs, és una de les causes que incentiven el fenomen migratori en societats com la marroquina, que juguen un rol de vassallatge respecte les empreses i interessos polítics provinents de països considerats rics, concretament de les esferes de poder dels mateixos. El factor de proximitat geogràfica, fa que Espanya sigui un dels

implicats directes en els projectes vitals de milers de persones que senten la crida d'una vida millor. Romaní ho analitza i descriu de la següent manera:

«Una consecuencia de las desigualdades entre sociedades y de las expectativas consumistas provocadas por los procesos de globalización es la expulsión de una parte de la población del Sur hacia la emigración, mientras que una consecuencia de la precarización y las desigualdades dentro de los Estados es el crecimiento en ellos de los sectores de excluidos. De este modo, en Europa nos encontramos con los excluidos locales y los excluidos por procesos migratorios, compartiendo muchas veces los mismos espacios, y ambos en una misma situación de marginación y estigmatización» (2005a: 95)

La proximitat entre les persones excloses que depenen dels circuits de rescabament social -purament assistencial i amb una clara ideologia de beneficència al darrere- i els joves que entren a la majoria d'edat quedant en una desprotecció efectiva, fa que s'estigmatitzi aquest grup de la població com a exclosos potencials ja en el seu moment d'arribada. En aquest sentit, els sistemes d'atenció i protecció a la infància centren la seva acció amb una data de caducitat molt propera. S'acaba protegint els MEINA -Menors Estrangers Indocumentats No Acompanyats¹- situant-los en una moratòria en l'exclusió social que es produirà com a profecia poc després d'acomplir els divuit anys.

El coneixement que tenen molts MEINA del funcionament de les estructures legals de protecció al país de destí pot generar una pressió afegida que afecta a l'estabilitat psicològica del menor un cop aquest s'hi incorpora. Parella (2009) apunta que les persones immigrades sovint accepten situacions de discriminació, rebuig i segregació laboral, valorant subjectivament aquesta situació com a la part problemàtica de les probabilitats d'aquell èxit que en el lloc d'origen no tindrien. Específicament, en el cas dels menors d'edat, veiem com la incertesa laboral aguditza encara més la seva inestabilitat psicològica i emocional, patint una desorientació molt gran a l'hora d'introduir-se en una realitat social que viuen com a hostil fora dels cercles d'iguals (no tant per edat com pel perfil de procés migratori).

La legislació en matèria d'estrangeria vigent a l'Estat Espanyol, al seu torn, dificulta el desenvolupament dels diferents projectes vitals. En aquest sentit, podem establir que la sensació d'incertesa davant la desprotecció quasi sobtada, tot i que anunciada, a què comporta el compliment dels divuit anys, genera molts problemes de tipus psicosocial.

Un concepte com és el "dol migratori" pot ser útil per abordar les dificultats amb què es troben les persones en processos migratoris, però hi ha el perill que aquest no passi de ser un mer compendi de símptomes si no hi ha una voluntat comprensiva i d'acompanyament al darrere. Des de la nostra escala de valors -més que occidental, eurocèntrica- establim que qualsevol persona pel sol fet d'estar en un procés migratori és susceptible de patir tot un catàleg d'adversitats. Aquesta realitat il·lusòria, vela sovint la perspectiva possibilista d'alternatives provinents de la pràctica d'estils de vida diferents i l'enriquiment que poden aportar els canvis com a estímul en el creixement personal de qualsevol individu.

---

¹ Les referències als MEINA, al llarg del text, s'acoten a aquells joves marroquins que arriben a la demarcació de Girona en un interval d'edat que es situa entre els 15 i 17 anys, i que entren a la majoria d'edat en algun dels diferents serveis de protecció al menor.

En aquest procés adaptatiu resulta interessant tenir en compte les consideracions de Romaní (2005b: 239). A partir de l'anàlisi dels estudis sobre la joventut a Catalunya que realitza l'autor, veiem com hi ha un augment dels anomenats trastorns adaptatius. En aquest sentit, el cas del jove immigrant en forma part, ja que hi ha una percepció problemàtica de la seva adaptació a certs requeriments socials.

En alguns casos com els de joves marroquins que arriben amb quinze o setze anys, observem la paradoxa de la protecció al menor pròpia del lloc d'acollida col·lidint frontalment amb les aspiracions personals formulades en el lloc d'origen. Tant és així que, a partir de la informació de familiars, amics i coneguts que els han precedit en el fet migratori, aquests han anat reconstruint el full de ruta a seguir per poder sobreviure en el sistema polític (d'Espanya, en aquest cas).

El jove immigrant té dues peculiaritats que ens poden relacionar la mobilitat constant entre realitats dicotòmiques en un mateix espai vital. D'una banda, trobem el fet de ser jove. Tothom té força clar de què parlem quan ens referim a la infància o l'adulesa, la joventut, en canvi, és sovint considerada com un estat transitori entre l'una i l'altra. Com si de les aigües d'un riu entre dues ribes es tractés, en el fet de ser estranger passa el mateix.

D'altra banda, hi trobem el fet de ser immigrant: la gent sap què significa "ser d'aquí" i creu saber què significa "ser d'allà". L'immigrant o estranger, es mou entre aquestes dues dimensions, que es produeixen tant a la societat de partença com a la d'arribada (probablement no s'ajusti prou a la realitat anomenar-la "societat d'acollida", almenys de manera sistemàtica). Per tant, podem pensar en el fet de ser jove i estranger com una doble dificultat a l'hora d'analitzar la biografia individual d'aquestes persones.

Aquesta percepció és un reflex de l'estructura administrativa que hi ha establerta al voltant d'allò que tingui a veure amb la ciutadania nouvinguda. Xavier Rambla, al voltant de la tipologia de les mesures que s'adopten des de diferents àmbits de poder i de presa de decisions polítiques per abordar el fenomen de la immigració, ho expressa de la següent manera:

«S'observen tres tendències quant a la manera d'organitzar operativament les mesures: en primer lloc, l'atenció als immigrants es considera matèria de serveis socials, els quals solen tenir una actuació discrecional i culpabilitzadora malgrat la formació específica que reben; en segon lloc, tothom encarrega la sensibilització intercultural a l'escola, i en tercer lloc, molts ajuntaments han entès que, de la immigració, se n'han d'encarregar les ONG, tot i que a vegades es reconeix explícitament la necessitat de coordinació» (2001: 245-246)

La nostra societat es dota d'eines per aconseguir una harmonia que acaba esdevenint fictícia al voltant de la integració dels nous membres. En termes d'igualtat d'oportunitats, hi ha una voluntat de potenciar els recursos que poden fer possible aquest procés, però a la pràctica ens trobem amb oposicions de diferent índole que provenen de les polítiques realitzades.

No és circumstancial el fet que la immigració estigui quasi exclusivament relegada a l'actuació dels serveis socials, de l'escola i de les organitzacions que treballen en l'àmbit social. Podem dir que hi ha mesures integrals per a immigració i per a joventut, però hi ha una escassetat important d'accions destinades a joves provinents d'altres països si tenim en compte el punt de desavantatge inicial del que parteixen.

A partir de la recerca efectuada per Méndez (2009) sobre la percepció que tenen els catalans al voltant de la immigració, veiem com hi ha una idea general d'excessiva atenció proporcionada per l'Estat en favor de les persones estrangeres. Aquesta percepció es dona sobretot en tot allò relacionat amb les ajudes escolars i en atenció sanitària, comparat amb persones amb nacionalitat espanyola en condicions econòmiques semblants. Comprovem, a més, que hi ha la sensació generalitzada que aquesta circumstància va en detriment d'altres col·lectius com els joves considerats autòctons o la gent gran.

Promoure la formació i afavorir la participació de les persones estrangeres -entenent-la com a actiu cultural de primer ordre en una societat mutant com és la catalana- passa per ser un dels reptes actuals per aconseguir una cohesió ciutadana efectiva en el futur. Aquest ideal, en els sistemes de protecció dels MEINA, es transforma a la pràctica en un missatge de consolidació del projecte migratori des de la base, fent formació i aprenent els idiomes d'ús social i laboral.

Una de les tasques més importants dels professionals dels diferents recursos educatius de caràcter residencial és la de motivar la planificació d'un projecte vital. En aquest sentit, és necessari fer un acompanyament de base realista, promovent tant l'assimilació de la informació del sistema legal espanyol com la capacitat d'entendre les diferents conjuntures que puguin donar-se després de la majoria d'edat.

Bones intencions a part, això no deixa de ser un exemple d'element estressant al qual es sotmet al jove. El punt conflictiu i paradoxal rau en aquesta desviació de la voluntat i l'esperança de treballar prèviament cap a una mena de retorn forçat a l'escola. A banda del fet que, en molts casos, hi ha un baix interès per la formació, cal afegir-hi l'esforç que haurà de fer el jove per comprendre que un cop aconseguint els 18 anys les possibilitats de tenir una feina són molt baixes. Per tant, la percepció d'èxit o fracàs del projecte migratori -des de la perspectiva del jove- no sempre coincidirà amb els progressos reals que pugui estar realitzant.

2. L'ESPAI

2.1. Aghbala

Aghbala -a la foto- és un poble situat a la serralada de l'Atlas Mitjà. Pertany a la província de Beni Mellal i té una població que voreja els 10.000 habitants. Malgrat no comptar amb dades oficials, en Nabil ens dona la idea que la meitat dels joves (de 15 a 30 anys) resideixen a Europa (Espanya, Alemanya, França, Bèlgica i Itàlia) i Canadà.

La distribució del poble es vertebrava en set barris. Parlant amb en Nabil, podem

entendre una mica quines són les expectatives dels joves i explicar quin és el tipus d'oci que realitzen en el seu temps lliure, així com identificar-ne els espais. En primer lloc, cal reconèixer la diferenciació que hi ha entre nois i noies. El factor de gènere és determinant a l'hora d'establir el tipus de relacions que hi ha fins el moment del matrimoni.

En aquest sentit, trobem dues realitats separades: els nois poden fer moltes més coses en el seu temps lliure que no pas les noies. Actualment, la noia ha d'acomplir un rol que es limita a l'àmbit domèstic. La possibilitat de sortir-ne no passa, precisament, pel temps lliure sinó per la continuació dels estudis més enllà de l'etapa obligatòria. Aquesta circumstància ha fet que amb en Nabil hi hagi hagut un debat prou interessant en relació a la progressiva superació acadèmica de les noies per sobre dels nois.

La vida pública juvenil, per tant, centrant-nos en les edats emmarcades entre l'adolescència i els 20 anys, és clarament masculina. Els llocs més emblemàtics -i molt freqüentats- són el camp de futbol (on s'hi reuneixen també els més menuts) i *La Maison de Jeune*.

Aquesta Casa dels Joves s'adequa l'any 2005, estant a ple rendiment l'any següent. Hi ha establert un sistema d'abonaments anuals a preu popular -costen 10 dirhams, el que equivaldria a 1 euro-, i les activitats que es duen a terme són de tipus lúdic (ping-pong, dames, escacs i dòmino) i de suport a l'estudi. Es tracta d'un lloc de reunió del jovent

perquè està a prop de l'escola i de l'institut, esdevenint un punt de referència en l'espai que va més enllà de les funcions que realitza al seu interior.

És un equipament que m'ha cridat l'atenció per la semblança que pot tenir amb altres equipaments del nostre entorn més immediat. Concretament, a Girona, hi ha el Casal Juvenil, situat a Can Gibert del Pla (part del barri de Santa Eugènia). Sovint, podem caure en l'error de pensar que en llocs que considerem allunyats, tant des d'un punt de vista físic com cultural, no hi ha una provisió pública adequada.

Les demandes veïnals dels municipis catalans no són tan diferents -des d'una perspectiva comunitària- com les d'aquests altres indrets. No podem obviar que hi ha influències, també entre llocs distants, que faciliten processos de creació de nous espais. Per tant, *La Maison de Jeune* és un exemple clar que a un lloc com Aghbala també es duen a terme polítiques i accions comunitàries que intenten donar resposta a certes necessitats juvenils com es fa aquí.

A nivell formatiu, l'institut és el lloc de més afluença juvenil, tot i que sigui de caràcter obligatori. Cal destacar-ne la rellevància per les relacions que s'hi produeixen entre nois i noies de diferents llocs del poble, cosa que repercuteix en la manera que hi ha d'ocupar l'espai públic. L'horari de classe marca la reunió dels nois per anar a jugar a futbol, ja que les classes poden ser al matí, o bé a la tarda.

En Nabil emfasitza el fet que el professorat es bolqui en ensenyar bé i de manera intensiva, posant com a exemple que fan reforç fora de l'horari escolar (també dissabtes i alguns diumenges). Aquesta dada es pot comprovar amb els resultats acadèmics en els exàmens provincials de Batxillerat, on Aghbala sempre hi aporta estudiants de molt nivell. L'any 2009, el 75% dels nois i les noies que van aprovar el Batxillerat (sobre una quarantena d'estudiants). A l'institut hi ha una biblioteca (exclusiva per a estudiants) que delimita també un espai -seguint criteris d'edat-, doncs la resta de població si vol tenir accés als serveis bibliotecaris ho ha de fer a la biblioteca municipal.

Un altre dels llocs on els joves passen part del seu temps lliure és en els dos salons recreatius que hi ha al poble. No són gratuïts, és clar, però el billar, la Play Station i el futbolí tenen un gran atractiu. Una part dels nois als que ens referim, també es reuneixen al bar. Hi ha una desena de bars que tenen el jovent adult com a clientela habitual, però també els joves d'entre 16 i 20 anys, sobretot quan hi ha futbol televisat (hi ha un bar emblemàtic anomenat *BarçaMadrid*).

En Nabil, dels diferents barris del poble, en destaca l'administratiu (així l'anomena). És on s'hi concentra la gent amb més recursos econòmics, i on hi viu la majoria del funcionariat. Es tracta d'un punt neuràlgic, doncs és on trobem l'ajuntament, els jutjats, la policia local, l'escola i l'institut. De la conversa, en surt una dada curiosa, i és que la majoria de fusteries del poble es troben situades en aquest barri.

La classe comercial amb més recursos d'Aghbala és aquella dedicada a productes agrícoles, maquinària professional, ferreteria, etc. Els propietaris d'aquest tipus de negocis són les persones més riques del poble, i es distribueixen per tots set barris.

Els habitatges són de planta baixa o bé de dues plantes, amb l'excepció de dos blocs de pisos de cinc plantes (on hi han anat a viure famílies aghbaleses de bona posició econòmica). Aquests s'han construït en els darrers anys, i són un reflex del fet migratori, ja

que l'artífex és un emigrant que deixà el poble durant la dècada dels 90 del segle passat i va fer fortuna a Catalunya.

També podem destacar un espai molt important per les relacions socials en una societat rural com l'aghbalesa: la mesquita. El poble compta amb un total de cinc mesquites. Hi ha quatre barris que tenen la seva pròpia mesquita; dos barris que en comparteixen una (està situada al bell mig dels dos); i un altre barri que no en té, amb un desplaçament lògic dels seus habitants a mesquites d'altres barris.

En Nabil explica que els joves del barri administratiu emigren molt menys que la resta de joves dels altres sis barris, per la millor posició econòmica. Tot i així, en cadascun dels barris trobem casos d'estudiants que arriben a la universitat, amb més o menys dificultats per part de les famílies. En realitat, la diferència està en el fet que qui no estudia pugui trobar o no una feina digna. En aquest sentit, està clar que en el barri administratiu els negocis familiars són una bona opció per aquest tipus de joves.

2.2. Girona

La socialització dels joves aghbalesos a Girona es produeix sempre a partir del fet d'acollida inicial, marcant-ne la manera de teixir la seva xarxa relacional pels anys següents. Al Centre d'Acollida Mas Garriga² els nois atesos estableixen un primer nucli relacional. La normativa del servei i el tipus de mesures educatives, fomenten que es puguin produir lligams molt forts entre els joves que hi viuen a l'espera del recurs adequat a accedir fins els 18 anys.

Les procedències dels joves que passen per Mas Garriga són molt diverses. La majoria de joves provenen de diferents països d'Àfrica i de pobles de les comarques gironines. L'entorn on es situa el Centre d'Acollida és molt important per entendre fins a quin punt resulten significatives les relacions d'amistat que sorgeixen entre els seus usuaris. Es tracta d'una masia restaurada i molt ben condicionada per les funcions a realitzar. Consta de 30 places repartides en tres mòduls segons l'edat dels joves. L'espai físic educatiu es fonamenta en els tallers, l'aula, l'hort i el galliner.

En aquest context, els nois reben una dosi d'aprenentatges important, i mai es troben ben bé amb allò que s'imaginaven en el moment d'emprendre el viatge. Hi ha un treball intensiu al voltant del català i les normes de convivència bàsiques pròpies d'aquí. La normativa pot semblar estricta, però la finalitat és la d'accelerar el procés d'adaptació, doncs encara que els joves estrangers arribin en edats relativament baixes (15 o 16 anys) el temps que queda de protecció acaba resultant molt curt.

Els joves provinents d'Aghbala arriben amb una informació molt detallada des del poble al voltant de les mesures de protecció i educatives, així com dels drets i deures propis del lloc de destinació. Aquest fet és interessant, ja que s'està produint una connexió entre dos llocs molt distants, amb unes relacions que transcendeixen les fronteres.

En els casos en què la migració ha estat exitosa, hi ha un reforç positiu d'aquesta connexió. En canvi, quan aquesta ha fracassat, difícilment es produeixi un retorn a Aghbala. La

---

² Servei de la Fundació Privada Resilis.

conjuntura, en aquest darrer cas, pot donar lloc a dues situacions (cadascuna amb les seves variables). Una és intentar subsistir amb l'ajut d'altres companys que estiguin millor -no necessàriament molt millor-, seguint processos formatius, buscant feina i/o participant de l'economia clandestina. L'altra opció és el retorn.

La idea del retorn genera molta resistència. Podem establir que hi ha dos mapes que es troben dibuixant una mateixa realitat, però sense acostar-s'hi en cap dels dos casos. Es produeixen comunicacions periòdiques entre el jove i la família, i a cada banda del fil telefònic es recrea un mapa fictici. La família fa saber al jove que cada cop estan pitjor, que les coses no rutllen, i no deixen de carregar part de la responsabilitat al fet que aquest hagi marxat amb la convicció que a Europa podrà treballar per mantenir-se ell i a la seva família.

A Girona, el jove es preocupa per la situació crítica de casa seva, agreujada sempre pel factor nostàlgic i la sensació de culpabilitat que genera el record de l'abandó de la llar. Tornar en aquestes circumstàncies és una decisió que requereix gran valentia, ja que és reconèixer que els tres, quatre o cinc anys d'absència han passat en va i que cal tornar a començar de zero. Tota aquesta casuística desemboca sovint al fingiment. Curiosament, és quan els nois veuen que no han fet prou per avançar en els estudis que en reconeixen la importància, agafant el discurs educatiu per donar resposta a casa seva (on hi sol haver un reconeixement baix de tot allò que no siguin diners).

Hi ha dues vies possibles a seguir en els itineraris previstos per la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) quan es surt de Mas Garriga sense tenir la majoria d'edat complerta. Depenent de les places lliures, els nois es reparteixen indistintament entre el CRAE Can Tai (de la Fundació Oscobe) o bé segueixen els recursos que la Fundació Resilis preveu per donar cobertura als desinternaments del Centre d'Acol·lida. En aquest darrer cas, la lògica defineix la successió de tres tipus de serveis encarats a la promoció de l'autonomia i l'emancipació, entenent que amb la majoria d'edat el risc de caure en l'exclusió social serà una possibilitat molt gran.

Inicialment, hi ha la Unitat del Foment de l'Autonomia (UFA) on es treballen hàbits bàsics de convivència en grups reduïts de persones. Si l'evolució és prometedora, és a dir, el jove hi posa molt de la seva part, el pas següent és anar a Pis Bolós per a joves de 16 a 18 anys³. Depenent de l'entrada en recursos formatius i laborals, el procés d'acompanyament s'allargarà amb el Programa de Seguiments de l'SPAE i, en aquells casos on es vegi clarament la implicació del jove en el seu projecte de vida, hi pot haver accés al Programa de Pisos Assistits.

La socialització dels joves aghbalesos, deixant de banda la quantitat d'educadors/es amb qui interaccionin, es produeix a quatre nivells (identificables almenys en el context gironí):

- 1) Local d'origen.
- 2) Nacional/lingüístic d'origen.
- 3) Procés migratori destí.
- 4) Població autòctona destí.

---

³ Pis Bolós és el servei on treballa i un bon lloc d'aprenentatge sobre joves i immigració. Aquest recurs residencial forma part del Servei de Promoció de l'Autonomia i l'Emancipació (SPA) de la Fundació Privada Resilis i depèn de l'Àrea de Suport al Jove Tutelat i Extutelat (ASJTET), unitat de la Direcció General de Joventut (Departament de Benestar Social i Família, Generalitat de Catalunya).

Des d'una perspectiva social i geogràfica, l'establiment de relacions té molt a veure amb les afinitats i familiaritats que situen al jove a un lloc o un altre segons quines siguin les seves condicions emocionals. El primer nivell, fa referència a les relacions que es reforcen pel fet migratori, i que tenen a veure amb aquelles persones conegudes d'Aghbala que formen part de la xarxa relacional en l'entorn d'acollida. Hi ha la necessitat, en la majoria dels casos, d'ajuntar-se amb altres joves d'Aghbala que han passat per l'experiència, més o menys exitosament, i que fan de referents en base a les seves vivències migratòries i d'estada europea.

Aquest nivell relacional es veu de seguida incrementat pel segon: Nacional/lingüístic d'origen. Hi ha un sentiment de pertinença molt fort entre marroquins que comparteixen el fet de ser emigrants i, sobretot, a nivell lingüístic. Aghbala es troba situada en zona berber, cosa que marca les relacions amb la resta de població marroquina no berber. Malgrat tot, l'entesa que proporciona la comunicació fluïda fa que es produeixi una afinitat quasi involuntària.

El tercer nivell de relació s'identifica a partir dels contactes que s'estableixen amb altres persones migrades d'indrets de fora el Marroc. Un tret comú de l'estranger és que sovint es veu desplaçat per les persones que el consideren com a tal. En la dificultat d'establir relacions per la realitat i la història del lloc d'arribada, és molt més probable que es produeixin amistats i coneixences entre persones que freqüenten espais d'ús forà (els locutoris o les carnisseries halal en són un bon exemple, així com determinades places i parcs públics).

Per últim, podem parlar del quart nivell de relació: Població autòctona destí. En aquest cas, s'identifiquen quines relacions hi ha entre l'aghbalès i joves amb la nacionalitat espanyola que tenen algun tipus de lligam amb Girona. Observem que en aquests casos moltes de les relacions s'estableixen a partir de l'assistència a recursos educatius, coincidència en l'espai lúdic i esportiu o bé en els mateixos serveis residencials de protecció d'Infància.

L'ocupació de l'espai a Girona es produeix compartint-lo amb joves d'altres nacionalitats estrangeres. Els punts de reunió, entre els 16 i els 20 anys, són els següents⁴:

- Plaça dels Jutjats
- Plaça Constitució
- Locutori del Carrer Bonastruc de Porta
- Escales del Pavelló de Fontajau
- Pista de futbol sala de l'Escola d'Hostaleria
- Pati del Col·legi Groc

Aquests espais tenen molt a veure amb dues ocupacions pròpies del lleure. El futbol és un dels passatemps preferits, i hi ha llocs com la pista de l'Escola d'Hostaleria o el pati del Col·legi Groc que són d'ús restringit. Tot i això, en horaris de tancament, hi ha una afluència molt gran de joves que hi juguen a futbol. En realitat, no es pot entendre com espais tan propicis per la pràctica esportiva romanguin tancats els caps de setmana i algunes tardes entre setmana.

---

⁴ A l'Annex 1 hi ha les fotografies dels sis espais.

L'altra ocupació és la de reunir-se per passar l'estona. Aquest fet reforça la xarxa relacional del jove aghbalès a Girona. Un lloc idoni per estar tranquils és l'espai que proporcionen les escales del Pavelló de Fontajau. En aquest indret de gran amplitud i amb bones ombres - buscades quan els dies són més calorosos -, també es pot jugar a futbol, amb porteries improvisades.

Una dada curiosa és que, a banda de les dues pistes de futbol sala, tres dels altres quatre llocs estan estretament lligats amb les sortides que es fan des de Mas Garriga. La Plaça dels Jutjats, per exemple, és el lloc on els nois es reuneixen a una hora determinada quan tornen del permís. Fontajau és un bon lloc per dinar quan hi ha sortida. El locutori del Carrer Bonastruc de Porta és el més proper al punt de recollida i l'ús de l'internet esdevé un imperatiu d'oci quan s'està tantes hores al Centre d'Acollida.

La Plaça Constitució és un espai de pas per molts tipus de gent a Girona. Per la pavimentació en formigó és un lloc idoni per reunir-s'hi el jovent que practica l'skating i altres modalitats. Molts dels joves aghbalesos passen les hores observant les piruetes, i no deixa de ser un lloc idoni per establir els primers contactes amb altres joves de la ciutat.

Podem dir, per tant, que durant els mesos d'acollida inicial s'estableixen uns lligams amb determinats espais de la ciutat que van més enllà del simple passeig o anar de botigues. Quan els joves aghbalesos passen a viure a la ciutat, rarament opten per trobar nous espais. Aquest fet reforça l'entesa relacional entre els tres primers nivells que s'esmenten més amunt. Tenim, doncs, l'espai que proporciona l'acollida com a espai de trobada simultània d'aquests joves d'edats diferents, compartint experiències i aprenentatges. Certament, si no hi ha una voluntat de participació ciutadana per part seva el risc d'exclusió social un cop arribada la majoria d'edat serà més elevat.

L'espai cibernètic és un altre fet a tenir molt en compte. La seva virtualitat provoca una dificultat molt gran a l'hora d'avançar en tots els coneixements necessaris per fer vida a Girona. En molts casos els processos s'alenteixen extremadament per la dificultat de delimitar els espais que facin referència al lloc d'origen i la seva cultura. És a dir, quan menys inputs que resultin familiars tingui la persona emigrant més fàcil serà que aprengui els nous. És aquesta una dada poc científica, però treballant en el camp social -a Girona, almenys- sí que es percep aquesta situació.

Al Pis Bolós, per exemple, es treballa el tipus de contacte amb la família en relació al projecte individual, però es posa especial èmfasi en l'ús de la llengua catalana i l'escolta de programes de ràdio i música pròpia d'aquí com a mitjà per aconseguir-ho (així com altres accions: la lectura del diari, veure les notícies, partits de futbol, pel·lícules, etc). En molts casos, el tancament cognitiu vers la cultura a aprendre és producte del continu estat d'irrealitat en què viuen aquests joves.

Les noves tecnologies són agents determinants del món globalitzat d'avui. El contacte constant amb la família i les amistats són ara possibles gràcies a les xarxes socials telemàtiques. Es pot viure a gairebé qualsevol part del planeta i poder defugir la por o el repte de la solitud i l'aprenentatge forçós. Podríem dir que si el jove no s'adona de la realitat que educadors i educadores ens encarreguem de transmetre, les seves possibilitats de prosperar en el context gironí, català i europeu, s'apropin a les d'un vaixell que no pot canviar el rumb, atret pels cants de sirena homèrics.

Respecte a l'oci nocturn, comencen a tenir-ne de manera més lliure quan són fora de Mas Garriga. Al Pis Bolós, per exemple, els horaris s'amplien d'acord amb el projecte individual que tingui cadascú. Quan s'arriba a la majoria d'edat, si continuen -per mèrits propis- gaudint del servei (amb l'objectiu d'anar a Pisos Assistits mentre estudiïn), les sortides nocturnes i les pernoctes es fan lliurement.

En Nabil és un exemple d'aquest procés. A partir de les seves vivències i del recull que anem fent com a educadors/es de les experiències d'altres nois d'Aghbala, podem dir que l'ús dels espais de la ciutat de Girona com a lloc de reunió continuada als que s'ha fet referència, acaben minvant. Amb un marge d'autonomia més gran, gràcies a una major disponibilitat econòmica i a l'increment de la xarxa relacional, s'acaba ampliant el ventall de possibilitats d'oci, tant diürn com nocturn.

Que nois de 20 anys o més ja tinguin el carnet de conduir és un bon reclam per a les amistats una mica més joves. També el fet de poder passar les nits a casa d'algun conegut o parent (solen ser joves aghbalesos de més de 20 anys) esdevé una opció recurrent. En Nabil, a partir dels testimonis de coneguts i del seu propi, explica que en molts locals d'oci nocturn sovint no es permet l'entrada a joves marroquins. Un exemple clar es produeix a les Carpes de la Devesa (d'entrada gratuïta, durant els mesos d'estiu), on el personal de seguretat els impedeix l'entrada dient obertament "*no queremos moros*".

Aquesta circumstància afavoreix que molts joves estrangers busquin espais d'oci alternatiu (les discoteques de música llatinoamericana en són un exemple). D'aquesta manera, trobem que els joves aghbalesos que estan emancipats parcialment o total, acaben recorrent a les trobades en el pis d'un o altre, o bé concentrant-se en llocs d'oci on no hi hagi recels de caire xenòfob. En qualsevol cas, en una ciutat de caràcter reservat o conservador com és Girona la interrelació entre cultures no deixa de ser una bona medicina social.

Cal especificar que cada cop són més els equipaments i esdeveniments públics que compten amb la presència de joves d'Aghbala. Les biblioteques, sota el reclam de l'internet gratuït, en són un bon exemple. Les fires de Sant Narcís són un bon moment per posar a prova les habilitats socials de cadascú, també gràcies a una major receptivitat per part del jovent de Girona i d'altres indrets de Catalunya que s'hi reuneix.

2.3. Mapes mentals

Segons Zárate i Vázquez (1991) l'elaboració de la imatge mental d'una població es realitza mitjançant quatre elements: senders, nodes, barris i fites. Els senders són els camins i les vies que recorren les persones normalment. També entenem com a senders aquells que es poden utilitzar d'una altra manera que no sigui a peu com, per exemple, les vies del tren. Els nodes són punts de confluència, de circulació, de transport o d'enllaç dins la ciutat. Es tracta de llocs estratègics que ajuden a distribuir i harmonitzar les diferents funcionalitats i usos de l'espai públic.

Els barris són espais urbans clarament distingibles pels ciutadans i freqüentadors d'un determinat conjunt urbanístic. Consten d'unes particularitats que poden anar més enllà de

la diferenciació físicament observable, tenint en compte altres aspectes com el lllindar d'una antiga riera o l'any de construcció d'alguna de les part que l'integren. Les fites, en canvi, són elements visibles fàcilment emprats com a punt de referència per les persones que es mouen per un determinat emplaçament urbà.

En Nabil va elaborar dos mapes mentals. Amb un temps de vint minuts cadascun, va dibuixar el mapa mental d'Aghbala i el de Girona. Es tracta d'un instrument que, a partir d'aquesta primera experiència, hem decidit incorporar com a eina pedagògica en les tutories que cada educador/a referent farà amb els joves de Pis Bolós en el marc de la programació d'aquest any 2012.

Davant la inexperiència pròpia del jove en la realització d'aquesta activitat, els resultants són força interessants. Hi ha un problema de distribució espacial que sorgeix, com és lògic, de la dificultat de reflectir espais tan diferents l'un de l'altre. Girona, al tractar-se d'una ciutat, té una quantitat de senders, nodes, barris i fites més gran que no pas Aghbala. Així mateix, la dimensió en un full DinA4 delimita l'estructuració dels diferents espais.

Una primera evidència és que la representació gràfica d'Aghbala és completa en relació a les mides del poble. En canvi, hi ha parts de Girona que no hi surten dibuixades. A l'Annex 2, hi ha els mapes físics que ens poden servir per fer una comparativa amb els mapes mentals (Annex 3). Es percep claríssimament com les vies principals d'Aghbala estructuren el poble. En el cas de Girona, la distribució d'aquestes vies no és tan propera a la realitat.

Hi ha una presència de nodes més gran en el cas gironí. Cal tenir en compte que les rotondes i les places han ajudat molt en la confecció que fa en Nabil, i que a Aghbala, malgrat tenir places, no té rotondes. En el mapa de Girona, allà on no ha pogut identificar correctament el nombre de carrers i cruïlles per falta d'espai, ho ha arreglat concentrant la distància entre rotondes. Es veu claríssimament en el recorregut que porta a una fita important en el seu mapa mental com és la zona del Decathlon. Aquesta fita es pot considerar de rellevància perquè marca el límit de Girona en el seu cap, tit i que, en realitat, la ciutat no s'acaba allà per la vessant sud.

Així com a Aghbala en destaca les farmàcies, per exemple, en el cas de Girona, amb un nombre major d'aquest tipus d'establiments, no hi apareixen reflectides. També la policia és un lloc de referència pels habitants d'Aghbala. En el mapa de Girona hi ha situada la guàrdia civil. Aquesta fita, però, s'estableix per la gran proximitat d'aquest equipament amb el Pis Bolós.

Tenim referenciada, també, l'Escola d'Adults (CFA Girona). Aquesta representa l'ocupació de moltes hores i un espai bàsic pel futur d'en Nabil. Hi assisteix cada tarda, de dilluns a dijous, i podem comprovar com d'a prop està de la zona on hi ha el Pis Bolós. En canvi, hi ha una mena de barrera de carrers en la seva lògica mental que separen aquesta zona d'ús més quotidià i no tant de pas amb el centre de la ciutat. Si ens fixem en la situació del CFA i la Plaça del Lleó -en realitat, anomenada Calvet i Rubalcaba, i que apareix com a *plaça lion-veurem* que la distància és molt més gran que la fornida pel mapa físic.

En el barri vell no hi ha cap tipus de carrers, a banda d'un sender irregular que connecta amb Sant Daniel. Això es deu al fet que en aquest barri hi ha situada la UFA, que és on vivia en Nabil abans d'entrar al Pis Bolós, ara fa uns deu mesos. La Rambla està escrita en majúscules, i és un punt de referència clau.

Els senders que marquen els rius no acaben de tenir la importància que es pressuposa en una ciutat com Girona, travessada per quatre rius (anomenats així malgrat ser alguns d'ells afluents): el Ter, el Güell, l'Onyar i el Galligants. De fet, marcat amb color taronja, hi apareix l'Onyar, paral·lel al carrer Santa Clara, fins la seva unió al caudal del riu Ter, en direcció al barri de Pont Major. Aquest barri té el seu nom al mapa mental, però el cert és que no hi surt l'espai físic, sinó que es tracta del barri de Pedret.

També veiem que les parts més elevades de Girona no hi surten referenciades. Només Taialà, que és on en Nabil va a fer el curs de cambrer, a la Fundació Oscobe. Montjuïc, Vilarroja/Font de la Pólvora, Montilivi o Palau no surten referenciades com a zones amb una certa identitat geogràfica. En el cas d'Aghbala, tampoc, tot i que els set barris sí que es poden percebre a partir de les seves explicacions, delimitats per senders i per la diferència en el tipus de distribució espacial, marcadament irregular. A Girona, s'identifica una planta de tipus molt més propera a l'ortogonal.

Hi ha una fita per la banda oest de Girona, en part obligada per la dificultat d'encabir-ho tot en un foli, que és l'estació de trens i autobusos i l'Estació Espai Jove. És interessant que tingui en compte un equipament com aquest, on es promouen activitats de recerca de feina i de formació específica, i on hi ha el punt d'informació juvenil de la ciutat. En el cas aghbalès, també hi apareix la casa dels joves, amb menys oferta però que compta amb el suport a l'estudi. És veritat que si hi apareix pot ser també perquè l'ha descrita molt bé prèviament (com les indicacions d'alguns bars).

L'aspecte religiós és un altre tret diferencial entre ambdós mapes. A Aghbala hi ha una representació gràfica de les cinc mesquites del poble, fites molt importants en un entorn cultural com el seu. Al mapa mental de Girona, en canvi, hi ha la representació de la catedral (és l'única representació gràfica, a banda del tren de l'estació), i prou. No apareixen altres esglésies que són fites claríssimes per la majoria d'habitants gironins, ni tampoc la situació de les mesquites, que poden ser fites pels habitants musulmans, així com per altres que no professen la religió islàmica.

Finalment, podem establir que el mapa d'Aghbala és més detallat, només cal veure que hi ha petits dibuixos (com una renglera d'arbres) i formes geomètriques que marquen espais ben referenciats: el camp de futbol, les escoles, l'institut, l'hospital, el jutjat, l'ajuntament, etc. A Girona, per contra, hi ha molts d'aquests equipaments que, tot i saber-ne l'existència, potser no se n'ha fet cap ús. Una altra explicació pot ser la grandària que té la ciutat. Això fa que, de manera molt encertada, aquests dibuixos i figures del mapa mental d'Aghbala passin a ser punts en el mapa de Girona.

3. L'EXPERIÈNCIA

3.1. El Relat de Vida. Apunts metodològics.

El mètode autobiogràfic i les Històries de Vida representen uns recursos molt útils a l'hora de poder analitzar una porció sobre la realitat que ens envolta a través d'un sol individu. En el primer cas, la subjectivitat d'aquest pren rellevància, essent no tant important la precisió dels fets que recorda com sí el discurs que en fa. Un exemple clàssic d'Autobiografia és el que Romaní (1983) va realitzar a principis dels anys 80 del segle passat. En el meu cas ha representat ser una guia a l'hora de preveure com s'esdevindria el Relat de Vida⁵ d'en Nabil.

Revisant diferents materials per poder seguir una metodologia adequada, vaig descobrir l'obra coordinada per Prat, on s'exposa la modalitat lliure en el RV:

«A diferència d'altres investigacions amb plantejaments més temàtics, territorials i/o temporals, «simplement» perquè ens interessa la seva història, sense entrar en massa detalls i evitar així condicionar tant com sigui possible la narració» (2004: 33)

En aquesta línia, es defuig un guió estructurat de preguntes, evitant que l'entrevistat s'aparti d'allò que realment considera que ha estat important a la seva vida. Prat i el seu equip utilitzen aquesta tècnica per arribar a un gran nombre de persones entrevistades i buscar quina incidència tenen determinats temes. La diferència bàsica amb el mètode autobiogràfic és, segons l'autor, que l'Autobiografia sol basar-se en personatges que han tingut un paper destacat o molt actiu en la societat.

Per tant, veiem com el RV, per qüestions semàntiques, pot escaure més a l'hora d'entrevistar un jove com és en Nabil. Del seu relat, podem extreure que, precisament, ha tingut una vida força agitada, però cal dir que es troba a les beceroles de la mateixa. I aquest representa un dels problemes que ens trobem a l'hora de valorar si realitzar la tasca o no, i amb quina persona dur-la a terme.

En aquest sentit, hi ha dos pols: la persona jove i aquella anciana. La primera, per l'activitat pròpia de la fase del cicle vital en què es troba, recordarà, segurament, molts passatges de la seva vida, amb una frescor en els diàlegs i amb tota mena de detalls. Això que, a priori, és un fet avantatjós, pot fer que encara no hi hagi hagut un distanciament temporal suficient com per seleccionar aquelles experiències que l'han marcat més. En el cas de les persones ancianes, en canvi, trobem una gran multitud de records, però l'explicació dels mateixos corre té més possibilitats d'estar subjecta a oblit i espais completament en blanc de les diferents etapes de la seva llarga vida.

Amb en Nabil, el fet de l'existència d'un *cronotop* (Del Valle, 1999) -o fita temporal- tan

---

⁵ D'ara en endavant: RV.

important com la partida d'Aghbala, marca a bastament el seu RV. Altres *cronotops* -com les anades i vingudes del pare o els primers dies d'escola- no es veuen tan condicionats amb per la que ha estat la decisió més important de la seva vida fins el moment. Per tant, hem de fer l'esforç d'entendre la seva pretensió d'explicar exhaustivament els dies previs a la marxa i les setmanes posteriors, amb l'entrada al Centre d'Acollida Mas Garriga. Considero que el valor testimonial per veure la duresa de certs processos migratoris supera la seva incapacitat de síntesi en molts moments de les entrevistes.

El fet que hi hagi hagut una recreació de les converses que ha mantingut en Nabil amb els diferents personatges del relat, ha obligat a reduir certes expressions que precedien cada part del diàleg. És una llicència que m'he permès per alleugerir la lectura. D'aquesta manera, la gran majoria d'expressions introductòries existents en cada conversa han estat suprimides. Exemples d'aquestes serien: "i li vaig dir...", "i ell m'ha dit...", "i ha dit...". De la mateixa manera, malgrat que en el text es pugui percebre una gran quantitat de conjuncions "i", se n'han eliminat moltes més.

Una altra opció de transcripció que he adoptat és la no posada en cursiva de paraules d'altres llengües. Si bé és cert que el relat s'efectua en català, hi ha una recurrència de diferents deixos lingüístics propis de la llengua castellana. Al no tractar-se d'un text literari, he volgut donar preponderància a la frescor i la familiaritat amb què s'expressa en Nabil. Tot i això, cal subratllar la gran capacitat demostrada per part seva en el domini de la llengua catalana, amb un aprenentatge vertiginós si tenim en compte que fa poc més d'un any i mig que viu a Girona.

L'altra llicència a explicitar és la reestructuració temàtica realitzada. No segueix aquesta l'ordre de les entrevistes, doncs a la primera d'elles -la més extensa-, el jove va realitzar un esforç considerable a l'hora de repassar exhaustivament la seva línia cronològica. L'explicació del viatge fins el moment actual es troba situat, en canvi, a la part final del text.

Pel què fa a la realització de les entrevistes, aquestes es van realitzar el divendres 6 de juliol, divendres 20 de juliol i el dijous 16 d'agost. La durada dels enregistraments sonors és de 104, 55 i 49 minuts, respectivament. En total han estat tres hores i mitja de relat sobre si mateix. La transcripció esdevé feixuga per la necessitat d'anar repetint fragment rere fragment. Això es deu a l'accent del jove i a les diverses incorreccions gramaticals que han de quedar també plasmades al text. A aquesta circumstància cal sumar-hi -òbviament- la meua inexperiència a l'hora de transcriure els documents sonors, cosa que ha fet alentir encara més la tasca.

El procediment d'elecció temàtica consistia en fer una primera entrevista totalment lliure i d'aquí extreure aquells temes que podien ser suggeridors per una millor focalització de la memòria. Cal dir que durant les gravacions no hi va haver intromissions a mode d'interlocutor per part meua. Seguint el mètode del grup de recerca liderat per Prat, les intervencions es limitaven a reprendre el fil quan en Nabil el perdia, recordant-li les seves darreres paraules. En algun altre moment, no li acabava de sortir la paraula buscada i llavors se l'ajudava facilitant-la-hi.

També es va tenir en compte el lloc escollit per realitzar les entrevistes. Se li va proposar a el jove diferents llocs on fer els enregistraments. Seguint el que apunta Sarabia (1996: 235), es va tenir en compte la necessitat que hi hagués menjar i beguda. La casualitat va fer que les tres entrevistes es duguessin a terme durant el Ramadà, cosa que implica que no calguessin aquestes atencions. L'autor, a més, cita la idea expressada per Catani, sobre la

prudència de l'entrevistador a l'hora de no fer desplaçar el narrador del relat a un terreny que li pugui suposar estranyesa o bé malestar. Es va proposar a en Nabil diferents alternatives: un bar, a una plaça que li fos familiar, algun entorn natural, etc. Però al final l'escenari on es sentia més còmode era a la seva habitació, al Pis Bolós, per qüestions de confidencialitat, bàsicament.

Precisament, he de fer un aclariment sobre el tractament de la confidencialitat en el procés de transcripció. Aquesta s'ha mantingut emprant pseudònims en aquells casos on la privacitat de les persones o de diferents entitats i empreses s'hagi pogut veure compromesa. Així, doncs, els noms que apareixen al text no desvelen la identitat dels agents implicats en les accions que relata el jove, tret de les institucions educatives per les que ha passat.

Abans de donar pas al relat que fa en Nabil, m'agradaria deixar constància d'unes paraules de Pozuelo, que descriuen molt bé la importància tant del fet reflexiu com de la voluntat de versemblança i autoafirmació que suposa la narració de la pròpia vida:

«En la escritura autobiogràfica hay un proceso de ponerse en orden uno mismo, que implica selección, però implica también autodefinición de cara al otro, de ordenar su identidad para, en una transacción con los demás, decir a éstos la verdad sobre uno mismo, la imagen que quiere prevalezca como la verdadera imagen» (2006: 52-53)

3.2. I aquesta és la meva vida

3.2.1. Créixer a Aghbala

Sóc en Nabil, he nascut fora d'Aghbala, a un poble petit que es diu Malouiya. He estat ahí quan tenia tres anys. El meu pare ha marxat des d'ahí i ha anat a Espanya. Després de tot això hem tingut moltes problemes amb el seu germà que no vol deixar-nos viure amb ells. Un dia hem trucat un amic del pare i ha vingut a buscar-nos amb cotxe i hem anat a viure amb la família de la mare uns dies, era l'estiu. Hem estat amb ells uns dies.

Ha vingut l'amic del pare i ha buscat una casa al poble d'Aghbala. Hem viscut ahí quasi tota la vida. Ha buscat una casa molt senzilla, i no hem tingut coberts i coses per viure. Hem tingut tres gots que ens ha donat, tres forquilles, una cafetera, sense tajín, una safata sense peu, i nosaltres hem arreglat el peu i tres coixins: per mi, per la meva mare i l'àvia, que estava amb nosaltres.

I quan ha passat l'estiu, he anat a inscriure a l'escola, he començat l'escola a Aghbala el primer any i no he pogut anar els primers dies, perquè no sóc d'ahí. Els nois me veuen i sempre estan al carrer per pelear, per barallar i tot. Hi he estat anant amb l'àvia, que estava amb nosaltres, i sempre em portava a l'escola, i a la tarda vindre a buscar-me també. Hem estat a aquesta casa un mes, i després hem canviat a una casa d'uns veïns de l'amic del pare. Hem estat ahí dos anys, fins el 2008. I aquest any ha vingut el pare, ha tornat el pare, ha tingut els papers i ha tornat des d'Espanya i ha portat coses: una tele, petita..., m'ha portat roba per... He estat content aquests dies.

Després de dos anys, l'oncle del meu pare ens ha donat una casa a un barri, gratis, i hem estat vivint ahí. Hem estat vivint ahí amb el meu germà gran que ha estat amb nosaltres aquests últims anys. I després de tot això, el pare ha estat relacionat amb una dona d'aquí, marroquina que està aquí, en Espanya, i hem tingut una mica de problemes els primers dies, que no envia diners per poder viure. La mare ha estat treballant a les cases de la gent: fa una mica de neteja, neteja la roba, porta les coses des del mercat...; i l'oncle del pare no vol deixar-nos viure en aquesta casa.

Hi havia uns familiars que han dit que podem anar a viure amb ells uns mesos. Hem anat a viure amb ells i la mare ha estat treballant a les cases de la gent i cada vegada li donaran algo: quatre euros, dos euros, depèn de com ha treballat i de la gent. I hem estat vivint en una habitació només, eravam tres, i el meu germà ha anat de casa perquè no vol viure ahí amb nosaltres.

Hem estat vivint amb aquests un any, fins 2004... 2004-2005, i el pare no ha enviat cap calers per poder viure. I quan ha tornat després de tot això, ha tornat uns dies, ens ha dit que anem a viure a una casa al barri on estem ara, ara mateix. Hem anat ahí i hem buscat una casa, de dues habitacions, una cuina, lavabo i un lloc per poder deixar les coses (les motxilles i la roba que no es fa servir molt). Hem estat ahí des del 2004 fins el 2008, més o menys, quatre anys en aquesta casa i sempre hem tingut problemes amb el pare, que no envia diners per poder viure. Envia cent euros, o a vegades cinquanta, però no és res porque la vida és molt cara.

En aquesta casa he estat estudiant i al 2005... 2004 ha nascut el meu germà petit, el 1 de novembre i aquests dies era el Ramadán. He aixecat al matí i em pensava que ens aixecàvem per fer l'esmorzar de Ramadán, però he aixecat a les dues i he trobat la meva mare i ha tingut el meu germà petit. He estat així, content i tot, i he tornat a dormir fins les quatre per poder menjar algo, per fer Ramadán. El meu germà gran ha tornat una altra vegada a casa. Quan neix algun noi, hi ha una manera que fan como resant per al noi que ha nascut. El meu germà gran en sap una mica, i ha fet això... coses islàmiques. Ha resat un rato ahí, hem esmorzat per fer Ramadán i he tornat a dormir. Demà han vingut uns familiars de la mare i els cosins a casa: "hola què tal, com estan ...", "bé, bé...". I ha vingut una noia, una veïna nostra, i estava sempre preparant el menjar perquè la meva mare estava una mica malalta i tot..., sempre estava preparant el menjar i tot.

Després d'aquests anys, quan ha nascut el meu germà petit, he comprat una casa. El meu pare ha tornat aquests dies per... hem pensat que ja està, que està bé, no estava en su rollo una altra vegada. Hem comprat una casa senzilla, amb 8500 euros, en dirhams és vuit milions i cinc-cents mil, i està ben a prop. Hem estat tirant les coses de la finestra, hem posat com una caixa, hem posat una cosa ahí al carrer, de cartró, molt grossa, per tirar les coses des de la finestra de la primera casa i la porta de l'altra casa que havem comprat està al davant. Tirem les coses de la finestra i uns agafen les coses a dins de l'altra casa.

Hem pintat la casa porque estava molt guarra, porque havien uns que venien l'alcohol i moltes coses ahí; estava molt guarra, hi havien fotos enganxades a la paret i tenir que treure tot això. Hem pintat la casa i el pare ha tornat aquests dies molt bé, i ha estat bé, no com abans, i hem tingut nostra casa. Després d'aquests dies, el pare no sé què li ha passat... ha estat parlant amb la dona d'aquí... i... no sé, no trucar com abans i truca de tant en tant, un mes o així de vegades, i envia cinquanta euros. Cinquanta euros és res, no serve per menjar ni per pagar la llum ni l'aigua, i per comprar la fusta per poder... per l'hivern per fer

foc.

El meu germà ha entrat a una escola de petits, preescolar, i sempre el porto a l'escola la majoria dels dies i la meva mare ha tornar a treballar una altra vegada a les cases de la gent. Jo he tingut quinze anys i he estat estudiant i treballant al mateix moment. Amb quinze anys he començat a treballar, a l'estiu aquest, i he anat a treballar de fuster uns dies però no m'ha agradat tant. He anat a treballar de venedor de fruita i verdura. He estat treballant amb aquest home, era bon home i sempre me donarà verdures per portar a casa, me donarà de tot i me paga cinc euros, set euros, i està bé. Set euros és 70 dirhams, i me pagava bé. Aquest home m'ha vist que funcionava bé i sempre me deixava ahí a la botiga, me diu "tu mateix, la botiga és teva", sempre me deixava ahí. Era un bon home, ha confiat molt, ha fet molta confiança amb mi. El seu cunyat ha tingut una botiga de ropa i coses de casa i me diu sempre "vine, t'ensenyaré com se fan les coses aquí, i després te deixaré aquí treballant sol".

He estat treballant amb aquests dos. He anat uns dies ahí per mirar com van els preus, porque hi havia molta cosa, i quan he sabut els preus i tot me deixa ahí a la botiga un dia, un dia a la tarda, així per poder començar una mica a vender..., i me deixa el fin de setmana la majoria dels dies. He estat treballant en aquesta botiga de fruita i verdures, dilluns a la tarda, dimarts i dimecres, i dijous a vegades. Divendres a vegades descansar. Dissabte i diumenge treballant a la botiga de ropa, i sempre me dóna algo el noi aquest que està treballant a la botiga de ropa, és el meu amic. A vegades, si té alguna cosa així per donar-me: una jaqueta, un pantalons... sempre me donarà algo, a part del sou.

A la família a vegades hi ha problemes, i hi havia moltes problemes. Hem tingut problemes amb el pare i tot això, i amb el seu germà, el meu tíó, quan hem estat junts en una casa i estava ahí cridant molt, porque el meu pare no estava en aquest moment, està en Espanya. Ens han fet fora i hem anat a Aghbala i tot això... hem trobat gent que ens ajuda ahí, i hem estat visquent amb el meu german gran, que ara mateix m'han dit que està en França, que està casat amb una francesa.

Quan el meu pare ha vingut al Marroc, tres vegades així o dos, dos vegades, i després d'allà ha tornat aquí a Espanya i ha trobat amb una dona marroquina que viu aquí mateix. Han tingut relacions i tot, i després del temps han tingut un fill. El pare no envia diners a la meva mare per poder viure i tot, i estàvem fatal una temporada, i encara, sí. No teníem diners per poder pagar els gastos del final del mes, i el meu pare està en el seu rollo fins el 2008, més o menys, que ha vingut al Marroc i hem tornat a parlar una mica. Hem tornat a parlar una mica de los problemes que hi havien, però sigue igual. Ha tornat i des d'aquell dia truca a vegades així, una vegada al mes, una vegada cada vint dies, i no envia molts de diners per poder viure.

Hem sortit a treballar i tot. La meva mare també estava treballant a les cases de la gent, i el meu german gran està en su rollo, no parlava molt últimament, des de 2008, 2009 així, no parlava molt. La primera vegada que ha vingut aquí era 2004, però ha tornat dos vegades després al Marroc, i des d'aquell dia d'última vinguda al Marroc ja està, el 2009 ha marxat. Ha estat a la nostra casa, però ha anat una altra vegada amb uns seus amics i no sé.

I amb la família, això del pare i tot, bueno, la veritat que és molt important tenir el pare al costat i el german, però quan havien problemes com aquest, que cadascú està en su rollo, està malament. Que mires que la gent està amb el seu pare a casa i el seu german, i tu estàs ahí fatal. Sembla que estàs fatal, però igualment veus les coses normal. Ho acabes veient

normal, t'acostumes en el sistema. Però el més bo és per el futur que tindrem una relació com abans. La veritat, de mi part estic pensant quan treballaré, així puc trucar el meu german per poder parlar amb ell i després mirem si podem parlar amb el pare... Per poder solucionar les coses. Perquè si la família està tota separada és mal rollo. I també poder portar el meu german petit aquí, que està al Marroc, en Yassine. Poder portar-lo aquí, perquè si està aquí treballant per tu mateix i la família al Marroc, pues gastes molt. Millor si estem aquí junts, ojalà ..., en Yassine i la mare.

I amb la resta de la família no... Amb el meu cosí tinc bona relació amb ell, que és bona persona. Per exemple, últimament he anat al Marroc, el dia vint-i-tres de juliol, 2012, he anat al Marroc i quan he arribat ahí, un dilluns, però el dimecres he quedat amb ell i m'ha dit "si te falten diners porque no has treballat, ja tinc, i quan treballaràs ja me tornaràs, tampoc no tinc pressa", "vale", i m'ha deixat diners i tot. Però l'altre, el meu cosí gran, no tinc bona relació amb ell porque ell vol sempre la seva, ell fa les coses que vol i no té aquest pensament d'ajuda a la gent, aquest actitud d'ajuda a la gent com el petit.

Sempre el meu cosí, aquest petit, sempre me tracta bé i a vegades me truca aquí o truco jo mateix i sempre me diu "si et falta algo me truques i t'enviaré, no hi ha cap problema". Per exemple, la ropa i les sabates, porque ahí una mica barates. "Dile a la teva mare que si li falta algo me dirà i ja no hi ha problema", "vale". I, per exemple, la mare quan li faltaven una mica de diners, l'ha donat i tot, que és una cosa molt molt bona.

I uns dies, amb els meus avis de part de la mare, la volen portar ahí a la muntanya però com que el meu german petit estava estudiant a Aghbala no, no..., jo no volia deixar-los que els portessin a la muntanya. El meu germà és petit i és una edat molt important per poder estudiar i continuar estudiant. Com que ell estudia molt bé i..., no volia que surt de l'escola. He parlat amb els avis i tot, i m'han dit que ja està, ja quedaran a Aghbala. I ara mateix han quedat ahí i jo quan he anat al Marroc he parlat amb ells i li he dit "ja està, no tenen que venir aquí per perdre el temps", res més. Porque ells volen aprofitar una mica de la meva mare i a jo no m'interessa això. Porque la mare és molt important de tot, ella..., porque la mare és ella qui ens ha ajudat a fer grans i ha rentat moltes coses i no estava dormint gairebé quan érem petits, estava desperta tota la nit per nosaltres. La mare és una cosa molt important per mi, i puc fer el que sigui per ella.

3.2.2. L'escola aghbalesa

Me'n recordo quan he entrat a estudiar. He vingut d'un poble que no teníem escoles ahí. He arribat a Aghbala i he entrat a estudiar, el primer any de mi vida, als sis anys i mig. He entrat i hem estat una setmana així, per presentar-nos. La setmana següent el professor ha aixecat i ens ha dit "qui vol anar a casa a dormir?", i hem aixecat casi tot la classe, i ens ha donat una palissa, quatre cops de fusta a la mà a cadascú. I hem tornat a seure una altra vegada. I ha dit lo mateix la segona vegada i hem aixecat una mica menys que abans..., i quatre més. Sí, sí, jo he aixecat una altra vegada, com que és el meu primer any d'estudiar, no m'agradava. Ens ha donat quatre palisses de fusta una altra vegada, hem tornat a seure. La tercera vegada hem aixecat només quatre: jo i uns nois que estaven també fatal, no li agrada estudiar. Quatre més... i la quarta vegada tots hem estat plorant [riu]. Hem plorat abans i hem tingut les mans inflades amb les palisses i tot. Hem quedat així amb les mans, bufant [fa el gest de bufar als palmells de les mans] tot el rato. I ens ha dit "una altra

vegada, si vols dormir, quedes a casa, aquí tens que estudiar”, només ho fa així per veure els nois que volen estudiar i el que no vol, ell era un bon professor, perquè ens ensenya moltes coses, sis, set anys, i ens explica tranquil·lament, no d’una manera cridant i tot. I a vegades ens explica d’una manera de la guerra!

Hem estudiat el primer any, i el segon ..., el segon no hem tingut gaires coses. Quan he estat estudiant al cinquè curs he estat amb un professor que fa la majoria de les classes a la tarda, i jo he tingut un professor, nostre veí, i fa les mateixes matèries que fem amb l’altre professor. Jo aprofito aquesta porque és veí nostre i em diu “si vols t’ensenyaré algo, puja a casa i t’ensenyaré”, i sempre pujo a la seva casa i faig els exercicis que farem nosaltres amb l’altre professor demà. I vaig a les classes i els nois me diuen “estudies molt bé, tu ets un crack!”, porque faig així, aprofito el professor aquell per treure bona nota. I m’ha dit el professor “tu, no hem fet això i tu ho tens tot al cap!”, “ah, he estudiat a casa, he estudiat una mica a casa”, “tu has estudiat una mica a casa, i mira tens moltes coses al cap i els nois estan així com burros”, “vaja, jo he estudiat a casa i ja està”. M’estaven mirant cada dia lo mateix. Al final, una setmana no he fet allò i no tenia ni idea de què estaven parlant, i m’ha dit el professor “què t’ha passat, no has estudiat?”, “no, he estat malalt i no he estudiat”, “ah, no has estudiat... Tens germans que t’ensenyen a estudiar?”, “no, tinc un però està a un altre món”, “vale, vale”.

Després d’aquest any hem tingut el sisè curs. He tingut un professor que pel matí ens fa sinònims, cada dia. Cada matí portem unes pissarres petites, cada noi té la seva pissarra, i hem estat cada matí fent sinònims i contraris, antònims. Era un bon professor, portava sempre una fusta i si no saps el sinònim et donava una o dos palisses a la mà. Els nois tenien por d’aquest professor i estaven tots els sinònims al cap, tots, porque fem una llibreta i cada dia quan llegim algun text, portem les paraules que són difícils, ho escrivim a la llibreta i demà tenim que tenir aquestes paraules i les paraules d’abans, a la llibreta i a la memòria, per poder estudiar, també. Sempre tenim por d’aquest profe, i els nois quan vindrà la classe d’aquest profe tots estan perfectos.

Un dia un noi no ha estudiat i el professor ha dit “qui no ha estudiat avui, el mato!”. Hi havia la finestra oberta, i el noi aquest estava a prop de la finestra i m’ha dit “porta-me la motxilla després”, li he dit “vale”, i ha fet així. El professor està escrivint a la pissarra i el noi ha sortit de la finestra i ha marxat. El profe ha dit “on està el noi aquest?”, i tots els nois “no sé, no sé, jo no sé...”. I hem estat mirant així, i he dit “me parece que no ha vingut”, “i quién estava darrere teu?”, “no sé, me parece que ningú”, i ha dit “no sé”. Ell també estava així, no sap si ha vingut o no, porque normalment hi ha professors quan entren fan una llista “el noi aquest ha vingut, l’altre no ha vingut...” i fa una creu, passar la llista dels nois. Ell no ha fet aquell dia i va salvar.

Aquest any hem tingut una prova de província, per tota la província, i hem estudiat una mica i hem aprovat, al final de la Primària, al sisè curs, per poder pujar a la Secundària. Hem aprovat la majoria dels nois i havia una noia ahí, ha vingut de vacances a Aghbala aquells dies, és de la nostra província, Beni Mellal. Ha vingut per passar el temps ahí, la temporada de l’estiu. Ha vingut des de la ciutat de Beni Mellal i m’ha agradat molt, era una noia impressionant. He estat parlant amb ella així: “què tal”, “bé”... He estat sortint amb ella uns dies, però passo d’ella moltes vegades. I de vegades ella me diu “quedarem a les sis” i jo vinc a les set. La deixo esperant porque tenia coses per fer i també si vindré amb temps cada dia no... hi ha un pensament aquell dies que és una mica... donar una valoración a la

noia que deixes la noia que està enamorada la deixes que està així, diem "està darrere teu", que vagi darrere teu. La deixo uns dies, però al final l'he perdut [riu]. Era guapa, i entro amb ella a la nostra casa així per..., amb unes altres noies, però com que estaven quatre noies i jo sol, no puc fer res de l'altre món [riu].

I he anat a la Secundària i he aconseguit una noia, una xicota. He estat amb ella tota la temporada de la Secundària. He estat estudiant en una classe i ella en una altra, però entrem al mateix horari, menys dimecres. He estat amb ella, era bona. Com que tenim una edat de catorze o així no pensàvem molt en els coses que vindran després. Només ella vol passar el temps i jo també vull passar el temps i ja està. Hem estat un any junts, hem sortit moltes vegades, tota la temporada d'estudiar, de setembre fins juliol, més o menys, bueno, casi un any. I després hem tornat una altra vegada a escola, era el "quatrième année", seria el tercer curs o així. El quart curs es diu "cinquième". Nosaltres fem des del sisè curs comencem un, i quan vas a Secundària comença el segon curs.

Hem estat estudiant i és l'any que tenim l'inglés. Ahí tots volem saber l'inglés, tots els nois tenen ganes d'aprendre l'inglés i tot, i hem tingut dos hores a la setmana, només. Hem estat el primer dia "hello, hello!" i tots els nois diuen "hello" tot el dia, "good morning", "good morning!", "how are you?", "how are you?" [riu]. A fora amb els nois així diu: "hello, how are you?", "I'm fine, and you?", "I'm fine, what's your name?", "Nabil, and you?", "Morad, nice to meet you Nabil!", "nice to meet you too!" [riu]. I una setmana hem parlat així "nice to meet you!", "nice to meet you!", "please to meet you!"... tota la setmana! Com que és un idioma diferent, que és la tercera idioma parlada, no, és la tercera en l'escola, porque estudiàvem àrab, francès i després l'inglés a l'escola.

La majoria dels nois parlaven l'inglés molt bé. El meu amic aquest parla anglès perfectament, jo fatal. Només faig els exàmens faig la chuleta, sempre, i sempre trec una nota. A vegades poso la chuleta a la mà o un paper, i a vegades ho poso així a la sabata, a la solapa, o poso la majoria a la butxaca. Faig chuletas molt petites per poder agafar-les a la mà, i el professor estava ahí adormit. Bueno, hem tret els llibres moltes vegades. Només no puc fer les chuletas a les mates... sinó, ho faig també. Però al final no he aprovat aquest curs [riu].

Me faltaven per aprovar el tercer dotze decimals, zero coma dotze, per arribar al set aquest any. A tercer et demanen un set per poder pujar al quart, i al quart demanen deu, si tens deu passes. La majoria passen porque fan per vint, fan les notes per vint.

He tornat a repetir el tercer, tot el curs. He tornat a estudiar una mica i he tingut uns professors chungos que no m'agradaven perquè eren molt durs i tot això. A les classes d'història no m'agrada i sempre estic així sentat a la cadira i ja està, tranquil ... i el professor me diu "vols tornar a fer l'altre any, el tercer any? És la teva taula aquesta sempre!", porque he estat sempre a la tercera taula, no m'agrada l'última ni la primera, sempre al mig.

Hi ha molta gent que ha repetit però com que teníem quatre grups, estàvem separats, els repartien entre altres grups que han pujat. He tornat i he aprovat aquell any, amb chuletas, la majoria dels nois van amb chuletas. Hi havia un exercici, me'n recordo, d'Història i Geografia i tenia una chuleta de sis punts: havien tres preguntes, dos punts per cada pregunta, i jo tenia la chuleta exacta. L'he tret, he copiat tot i havia un noi darrere meu, li he dit "té", el pobre ja sé que no estudiava tant... l'he passat la chuleta, ha copiat, li he dit "passa-la a l'altre", i la mateixa chuleta l'hem copiat seis persones. És la prova de la província, del final del curs, i els nostres professors no corregeixen els nostres exàmens, per

no poder fer unes trampes aquí. Cadascú té un número de cinc xifres o així, no tenim els noms, i el professor aquest no pot mirar si estan igual o no, porque té tots els exàmens de tota la província, de no sé quantes escoles. I aquesta matèria hem tret bona nota, he tret catorze per vint. I a francès me recordo he tret dotze. La resta, deu, vuit, ... la nota mitjana he tret amb un deu coma quinze, justet.

He pujat al "cinquième année" i tenim que triar si aquest noi és científic, ciència, o literatura. I jo com que no m'agrada ni mates, ni química, ni física, he fet literatura, per poder estudiar una mica. Hem estat ahí aprenent les idiomes que m'interessaven. He estat estudiant les idiomes així, l'inglés, francès, i hem estat llegint llibres petits, en francès es diu "roman", com històries, i tenim que buscar les preguntes per poder contestar-les i tot. És una mica difícil d'entendre els textos com aquests, porque són una mica llargs i tot. Teníem tres llibres en la matèria de francès, de tot l'any, i dos a la matèria d'àrab, i era horrible.

He començat Batxillerat, i he tingut problemes i tot, on he fet d'entrar amb els gats i tot. Dos mesos més o menys, i al novembre hem començat a fer problemes, els profes ens fan fora, ... Estudiar és una mica difícil, la manera d'estudiar i tot. Si fas el curs, aproves el Batxillerat i treus una bona nota, al final no tindràs res igualment. Si no tens diners per poder pagar les coses és difícil de continuar, i la majoria dels nois que no tenen diners estaven estudiant fins al final i tornen de pagesos i tot. La gent s'acostuma d'aquest tip de... la gent que té els diners dona els diners.

Per exemple, jo volia entrar a l'escola de militars però com que no tenia diners per poder pagar, és difícil de entrar. I, per exemple, si tu tens diners i jo no tinc, i jo aprovo les proves d'ahí -fan tres proves: prova escrita, parlar i esport-, i si aproves tot i l'altre que té diners aprova només dos, passa igualment i tu no, porque donarà per exemple tres mil per poder passar, i tu no tens tres mil, pues... tres mil euros, trenta mil dirhams. Quedes ahí i busques una altra escola per poder continuar estudiant, i és molt complicat. Com que tenia això de venir a Espanya i ja està he dit "va, anem a provar si tenim sort ahí o no", i hem aconseguit entrar a les terres espanyoles i catalanes.

Hi ha molts records... Me recordo que hi havia un professor el primer any que hem pujat a la Secundària. És un professor d'una matèria d'Islàmic i no li agraden les tonteries ni res. I els nois que pugen a estudiar el primer any, sempre ahí karate, estava jugant karate amb nosaltres. Si entres a la classe fas a la porta així [un toc amb els artells de la mà], per entrar, com una manera de respecte a la classe. I hi havia un noi que ha entrat així, un chulo, i l'ha fet amb el peu. "Espérate a la pissarra un moment que entren els nois". Han entrat els nois i li ha dit "ah, chulo, entres, toques la porta amb el peu, mmm..., estàs a un mercat o què penses? Has vingut a estudiar o per fer tonteries?", el noi ha quedat chulo. El profe li ha donat una palissa amb el peu, porque ell ha fet karate i judo, i l'ha donat "té, què pots fer? Ja està, si has vingut a estudiar, véns a estudiar, no per fer el chulo aquí", i el noi "ja està, deixa-me en paz, no vull estudiar...", i l'ha agafat ahí i li ha donat una palissa molt gran. El noi chulo, i al professor no li agraden els nois chulos, si véns a estudiar, véns a estudiar.

El profe aquest diu "si ve el fill de no sé qui, del rei, jo faig lo mateix, perquè si véns a estudiar has vingut a estudiar, no me toques la porta amb els peus". Tots els nois han passat per la seva mà. El noi ha aixecat i ha marxat, li ha dit "va, si no vols estudiar pues la porta està oberta i vas a casa i portes el teu pare, portes el que te da la gana, a mi és igual. A mi si ve el fill del president de no sé què a estudiar pues a estudiar, no a fer tonteries aquí".

I sí, un dia m'ha tocat. Hem estat estudiant i abans de començar la classe fem como repàs:

aixequen quatre nois a la pissarra i la resta dels nois donen preguntes, i cada vegada ens toca. M'ha agafat des del coll, i quan me donaven alguna pregunta i tardo una mica per contestar me donarà darrere, una clatellada, pam pam, pam pam! Abans de contestar me donarà no sé, no sé quantes! Fins quan he estat plorant. Així [mostrant les mans], té unes mans com unes pales, pam! "No has estudiat?" "espera, estic pensant!", "estàs pensant a fabricar un helicòpter? Toma, toma!" [riu]. I jo he estat aguantant fins a un moment i he estat plorant. I hi havia una noia que estava rient i li ha dit "tu, vine, vine ..." [riu], i l'ha tirat a baix de la taula, l'ha agafat així de les mans des de la cintura i li ha dit "¿te ries? Toma! Qué? Te ries, ¿tu has estudiado mucho o qué?". El primer trimestre tots han passat per la seva mà, i el segon una mica, tots els nois tenen por i vindran ahí estudiant i tot, i estudiaven bé.

Quan fem l'examen les notes és per bé. Si treus, per exemple, a la prova un cinc, et continuarà Déu per aprovar l'examen, amb això del tub de plàstic, ens picarà per l'altre examen treure més nota. Era una mica dur aquest de plàstic. Si treus nou, et dóna una i tens deu, però la nota tens nou, per l'altre examen estudies i tindràs por de no tornar a fer lo mateix. Si treus a la prova cinc per vint, et donarà cinc palisses per arribar a deu, però la nota se queda cinc. I hi havia un noi que ha tret un zero, i li ha dit "tu, què et faré? Què et faré?... Mira, vas a la taula i quedes callat tot, tot,... Si parles te mato!" i el noi ha quedat una hora callat, no pot ni demanar un boli a la resta dels nois. No l'ha picat, estava així una mica malalt, per això no l'ha picat.

I quan arribem al final del curs ens fa sortides, fora del poble i tot, ens porten a un lloc molt maco, així un riu, i hi han pedres molt grosses. Ens porten ahí, allà quinze quilòmetres més o menys, bueno, una hora caminant o dos hores. Ens porten per banyar, era el final del curs, i si no vols banyar, per exemple estàs ahí sentats, els nois vindran i et treuen el mòbil des de la butxaca i ho deixen a part, et portaran la ropa i et tiren al riu. Tots: els nois, les noies... Les noies la majoria no, però els nois sí. I han vingut a agafar-me i he dit "espera, ja aniré sol, no me toques" [riu], he anat i he tret el mòbil des de la butxaca, "ja està, ja saltaré, tranquil". He saltat amb la ropa! Hem tornat mullats i..., però en un dia de sol, un dia de playa.

Hem fet el dinar jo i el meu amic que hem anat junts. Hem fet un grup d'amics, cada grup porta una cosa. Jo i el meu amic i dos nois més hem portat..., havia un noi que té molta pasta i hem aprofitat i ha portat pollastres al forn. Ha portat dos pollastres i nosaltres hem portat només Fanta i Coca-Cola, i aigües [riu]; la beguda i el pa... i el noi ha portat dos pollastres senceres, cuinats i tot! [riu]. Porque té molta pasta i li hem dit "va, anem, fem un grup...", i el meu amic ha dit "sí, sí, va", i li hem fet així, hem portat tres sucres més que valen trenta cèntims per cadascú i ja està. Hem passat un dia impressionant! Amb aquest professor i hi havia un altre professor, dos professors eren, o tres.

Bueno, havia un altre professor, però no pica tant. És de mates. Ell si véns a la classe, els nois tots són iguals, no "aquest estudia molt bé i aquest no", tots són iguals. Per exemple, un que estudia molt bé fa tonteries, i l'altre que no estudia res si fa tonteries el fa fora. Tots són iguals en la classe. Un dia havia un noi que estava estudiant molt bé, és el primer de la classe, estava estudiant i vol fer tonteries. Hem estat preparant per fer el foc, fa fred i fem el foc amb les fustes així, a la classe dins, i el noi aquest que estava estudiant molt bé vol fer tonteries. El profe ha agafat una fusta molt gran, l'ha tirat "¡cállate!", casi el mata! [riu]. Sí, un tros de llenya, però el noi ha sortit, sinó el mata. Li ha dit "què, quién ets? Has vingut a

estudiar? Aquí a la meua classe ni tonteries ni res! Una altra vegada et mato! Va, cállate". No l'ha tocat, si el toca se'n va a l'hospital directament.

És un professor de mates. Jo no m'agradaven les mates, però com que tenia por del profe trec sempre la meua nota a l'examen. Sempre trec tretze, catorze, ... per vint. I un dia he tret divuit coma cinc i he estat flipant, i li he dit "eh, aquest no és la meua prova!", no sé com ho he fet però tenia por del profe i tot, i he tret divuit coma cinc, que és la primera nota que he tret en mi vida, excel·lent! En totes les classes que he fet, des de la primera fins el Batxillerat, no he tret mai divuit coma cinc. Mai! He tret divuit, però divuit coma cinc, la primera vegada, lo més alt [riu]. I els nois m'han dit "com ho has fet?", "no sé, la veritat que no sé". I encara un noi, un amic meu, me diu "recordes quan has tret divuit?", "sí, sí", "ets un crack, eh?", "eh, com un crack? Mira al segon què he tret, quatre, cincs, sis, ..." [riu], com que el professor no era dur, passem de tot. Sí, així tindrem una mica de por i estudiarem bé.

I ja està. A l'escola hem passat temporades bones i hem passat unes dolentes... I la dolenta és quan no he aprovat el tercer curs. La meua mare no sap res d'estudiar, només el meu germà gran quan estava amb nosaltres. M'ensenyava una mica però me dona palisses sempre. Sí, porque jo no tenia ni idea, el primer any i el segon, però la resta he estat estudiant sol, i no faig ni hores extres ni res.

3.2.3. Amics i temps lliure al poble

El temps lliure aprofito a vegades així moltes vegades de jugar a futbol, de fer esport. Jugava molt futbol i m'agrada també jugar una mica del bàsquet i córrer. Quan no teníem classes, així per la tarda o el matí, ho parlem junts amb els nois, els amics, i anem al camp per jugar. Juguem moltes hores ahí, fins a tres hores, quatre hores... Sempre jugàvem futbol, i a vegades jo vaig amb un amic córrer a vegades, que està bé, també.

A l'escola he tingut amics, hi havia uns amics molt bons, i encara els tinc. He tingut un amic quan he canviat al barri. Era bona persona i sempre està a la seva, sempre me da consells per estudiar i tot, i era un crack a les classes, sempre estudiava molt i molt. Amb aquest amic i un altre hem passat unes temporades molt bones junts. Hem sortit, hem fet sortides fora del poble, hem portat menjar... Un dia hem anat de pic-nic a fora del poble, i volíem fer te. I quan hem arribat ahí, hem posat l'aigua a bullir, hem posat el te, hem estat buscant el sucre, i no l'hem trobat [riu]. No hem trobat el sucre i estàvem pensant quien baixa. I hem fet: "anem a jugar una partida de cartes i el que perd se'n va a buscar el sucre". Hem estat jugant i he estat fent trampes per no perdre i ha baixat un amic meu. "Porta també més aigua", porque ha baixat igualment, i ha baixat al poble des d'una muntanya. Quan a tornat, ha portat tot. Estàvem jugant i hem passat el dia ahí. Hem tornat a les set de la tarda o així, i fa una mica de fred. Hem arribat, hem anat a dutxar a cases i després a la nit hem sortit un rato fins quan ha arribat l'hora de resar, hem anat a resar junts. I sempre surto amb aquests nois.

A mi m'agrada el tipo d'aquests nois que estan amb mi i sempre m'ajuden i jo també els ajudo molt. Aquests amics meus tenien una mica de vergonya de parlar amb les noies i tot ..., i sempre li dic "va, tens que parlar amb aquesta noia, va! Si t'agrada parla amb ella, no et farà res, no et dirà res, va, va, tens que espavilar!", i els pobres tenien una mica de

vergonya. I jo quan veig alguna noia així que és guapa me diran “va, tu no tens vergonya, va!”; jo marxo, parlo amb ella, li demano el número, i parlo amb ella, així..., i ells no poden fer lo mateix.

Un dia li he dit a un “tens que anar amb mi, i avui tens que parlar amb alguna noia”, era un dia de mercat, i m’ha dit “vale”. Hem estat fent voltes, voltes, i hem trobat unes noies d’un poble prop d’Aghbala. Li he dit “bueno, n’hi ha dos i nosaltres som dos, va, tria una d’aquestes, jo m’és igual la que sea”, “vale, aniré a aquella que porta mocador vermell”, “vale”. Hem anat i el pobre estava parlant d’una manera i jo no em podia aguantar així, i he estat rient. M’han dit “por qué estàs rient?”, i he dit “no, no, no, només m’ha passat una cosa ahir a la nit i de vegades me’n recordo, sempre me passa lo mateix”, “ah, vale, vale”. He demanat el número a la noia aquella amb qui he parlat i ell no ha demanat res, “pues va tío, torna a buscar-la al mercat!”. Li he dit “el que podem fer és: et donaré el número d’aquesta i li demanes el número de l’altra”, “vale”. Hem anat al locutori i m’ha dit “no, posarem només dos dirhams, i res més” -dos dirhams és vint cèntims- per trucar, “vale”. L’ha trucat i li han acabat els diners, i li he dit “pues va, posa més dirhams, posa, posa!” [riu], “no tinc!”, “et donaré dos més i truques”, “vale”. Li he donat dos dirhams i l’ha trucat i al final ha aconseguit el número. Hem estat parlant amb aquestes i quan vindran a Aghbala parlem amb elles normal, i ja està. Elles tenen por de sortir amb els nois a cases i tot, i li he dit “ja està, aquestes no m’interessen, no tienen bon rollo”, i ell tampoc, que si fem una cosa ho fem junts.

A vegades parlem així i diem una cosa en el mateix moment, que ja el conec i ell també, estem casi cada dia junts, porque viu a prop de mi casa, un minut. Ens coneixem des de 2004, quan he estat estudiant la Primària, des d’ahí. Encara som amics i és bona persona.

I així a les nits aprofitem el temps lliure de jugar al billar, aprofitem el temps per gastar els diners, perquè si vas al billar gastes molt, gastem diners ahí i... El billar val dos dirhams, vint cèntims d’aquí. El futbolín val deu cèntims cada partida, i el Play Station val, no sé, és quatre dirhams que és quaranta cèntims, més o menys, un quart d’hora, cadascú juga el seu temps. Això era dins aquest garatge de futbolins. Com un bar així només de futbolín, de billars i tot, no hi ha ni cafè ni..., no.

A vegades, així els fins de setmanes, fem sortides amb els amics, fora d’Aghbala, a les muntanyes, i fem el dinar ahí i tot. També, poques vegades, així de llegir històries petites de francès i d’àrab, per llegir a casa, així sol. A les sortides a vegades diem chistes i juguem cartes, però a casa a vegades porto algun llibre així per llegir una mica i agafar una mica d’informació. Quan els amics estan fora o estan fent alguna cosa i no vas a fer una sortida sol, o no puc fer una sortida sol ahí molt avorrit, miro la tele i miro les pelis de “action” o els esports, res de notícies, les notícies no m’agradaven [riu]. Estava ahí la majoria dels dies, mirava la lliga de Brasil i d’Àsia, sí, les lligues d’Àsia: de Qatar, d’Aràbia Saudita i de Marat - està a prop de Qatar-. Estava mirant aquestes lligues, i la lliga marroquina un partit, ja està, no m’agradava tant.

I així a l’estiu aprofito el temps d’anar a treballar el camp, per les botigues..., per el dia, i la nit de fer voltes i buscar noies i lligar amb les noies [riu], i amb els amics, amb els companys, els dos.

Estudiar al final del trimestre. Tenim moltes proves i estudiàvem els tres. Jo i un altre, que ara està fent una carrera de anglés, aquest és un..., estudia molt bé. Quedàvem a casa a vegades o a vegades a la muntanya. Sí, anem a una muntanya molt tranquil·la ahí, i

estudiem un en aquesta part d'aquí, i l'altre està molt lluny per poder estudiar sol. Després tornem així i fem preguntes entre nosaltres. A vegades si no saps una cosa tornes a llegir-la i tot. La majoria dels nois així estudien fora de les cases. No van a la biblioteca, van a Casa dels Joves, on van.

La Casa dels Joves és com una casa gran, tenim una sala així per jugar a ping-pong, i una altra així al passadís, tenen per jugar a les dames, escacs i dòmino, parxís no, no el tenim pas [riu]. I hi han sales així per estudiar tranquil. Hi ha unes per fer una mica... A vegades els nois fan teatre, jo no he fet de teatre mai. Hi ha quatre sales, més o menys, i hi ha el camp de futbol al costat, i ahí on jugàvem futbol.

Té un horari, de les vuit i mitja del matí fins les dotze i mitja, i des de les dues fins les cinc, i a vegades des de les tres fins les set de la tarda, porque hi ha un horari diferent, divendres així des de les nou fins les dotze, i a la tarda és des de les tres fins les sis, i ja està, i tanca dilluns, dilluns tancat. Com que diumenge la gent no va a l'escola ni res, pues vindran els nois ahí a estudiar i a jugar també, però la majoria vindran a jugar i res més [riu].

El vigilant de Casa dels Joves també ajuda els nois porque té molta informació, ha estudiat molt. Ajuda els nois al tema així de mates, un crack de mates i de francès, però en general ajuda els nois.

Pot anar tothom a partir dels sis fins el trenta anys. Hi ha gent així gran que vindrà a fer teatre ahí i a jugar al ping-pong a vegades. És una casa molt bona pels joves, aprofiten el temps ahí..., perquè millor estar ahí en Casa dels Joves i conèixer nois bé que anar al billar a perdre els diners [riu].

3.2.4. Cultura i religió local

A Aghbala la majoria de la gent parla bereber, o també hi ha una petita part que parlen àrab que no són d'origen d'Aghbala. Per exemple, els professors que vindran d'una part del Marroc, per exemple Marràqueix o Rabat, vindrà ahí i no sap ni bereber, pues la gent el parla àrab. Als joves l'agraden el bereber, com que és un idioma materna, l'agraden el bereber. També a ciutats així que parlen bereber, als joves i la gent li agrada el bereber.

Les idiomes, en mi vida, m'agrada parlar moltes idiomes. Quan era petit escoltava així la tele, parlant francès, i escoltava una paraula i dos... I quan anava a l'escola he après el francès i l'àrab, també. L'àrab primer i després el francès, que és la segona idioma del Marroc. I fins el tercer any de la Secundària comencem a estudiar l'anglès, i ho trobo una mica fàcil. No és fàcil fàcil però si tens gana d'aprendre alguna idioma o algo així, ja pots arribar. En general m'agraden les idiomes. Nosaltres parlem moltes idiomes així... Jo, per exemple, parlo bereber -com és idioma materna...-, àrab, espanyol, i catalán, i el francès, i estic aprenent el anglès, parlo una mica així però no tant. La veritat que m'agraden les llengües, i ja està.

La religió musulmana per mi és una cosa important, i sobretot això de resar i fer les coses bé, resar en el temps de resar. No és, per exemple, avui tenim que resar a les dotze i mitja, i tu estàs fins les cinc de la tarda així fent voltes... Això no està gaire bé. El que està bé és resar amb temps si pots. Si, per exemple, tens feina i no pots, això és diferent.

A Aghbala tenia amics així i anàvem a la mesquita, anàvem a una mesquita molt grossa, al

Ramadán. Estàvem separats amb les noies. Les dones estan a la planta de dalt, una mica petita, i els homes era grossa. I resem ahí, passem les hores de resar, però a vegades olvidàvem de resar i fem la nostra. Però el que hem après i el que sabem, que és molt important resar i fer les coses bé i deixar de fer el tonto, d'una manera directa.

I el divendres és un dia molt important per nosaltres els musulmans, per tots els musulmans, porque els imams fan com unes classes per aprendre unes coses i practicar-la normalment, com la classe d'aguantar una persona. Un exemple, una classe així "com aguantant una persona que t'ha fet algun mal", i ens donen exemples i molt exemples de la gent de fa molt de temps, de Mohamed. Després del divendres, la tradició del Marroc fan cus-cus. Després de resar la majoria de la gent fan cus-cus per l'hora del dinar.

També així el dia de la Festa del Xai hi ha una mesquita grossa a Aghbala. No resem dins de la mesquita, perquè es queda petita i tota la gent d'Aghbala resa fora aquell dia, porque és la gran i resen molt, el dia de la Festa del Xai. Resen a una esplanada, en el mateix poble Aghbala, és una terra plana com un camp de futbol. I ahí, després de resar, el imam mata el seu xai i el porten amb un carro o un camió petit a casa i la gent va a matar els seus xais, cadascú a casa seva. Lo que l'imam fa: resar ahí mateix, li porten el xai i el mata ahí davant de la gent.

Les festes molt importants per els musulmans en general és el Ramadán, que és un mes molt religiós i la gent té molta convivència. La gent invita els veïns a sopar i tot... Augmenta la relació que tenen d'abans entre ells. Per exemple, així hi han dos veïns que no parlaven tant i arriba el Ramadán, és un mes religiós, tornen a parlar i deixen el passat a part, tornar a viure normal. O hi ha dos persones que no parlaven i sempre queden al carrer..., hi ha gent que fa això; al mes del Ramadán no, és un mes religiós i parla amb la persona i demana disculpes per el què ha passat, i tornen a ser amics o algo així.

Al Ramadán resem després de quan mengem a les nou, així, aquí a Espanya a les nou... Abans de les nou hi ha un sopar-resar: una oració per resar i després mengem. Després d'una hora i mitja o dos hores hi ha una altra oració i resem ahí més o menys una hora o així, i cadascú resa el que pot. És un mes molt pràctic, i la gent que no estava resant, resa al Ramadán. Després del Ramadán fan una festa, el dia després. Inviten els veïns, saludes la gent que trobes al carrer, si no coneixes saludes igualment, i fan plats així petits per esmorzar: fan pan d'aquest tipus fi, fan també crepes, d'aquest "msemmen" -és molt fi-, fan arròs amb llet al matí, el te, cafè..., per esmorzar.

I quan passen després dos mesos, crec, després de Ramadán, tenim la Festa del Xai, que és molt important. Els nois petits així compren la roba nova i ho guarden per la Festa del Xai. Per exemple, les famílies que estan molt riques així ho compren sempre, i la resta ho compren fins els catorze, i els nois que estan una mica adults diuen a la família "ja està, no vull comprar res, ja tinc la roba neta ahí i ja està". Jo, per exemple, no comprava des de setze, setze i ja està, tenia roba així que he comprat abans i era bona i ja està. No volia gastar els diners per un dia... Com que és un dia important però és normal, ja tinc la roba per sortir i per res més.

També el Cap d'Any fem el cus-cus, però no és com... Fan cus-cus i és la tradició, ho fan amb set verdures, i els divendres també ho fan. Set verdures, però la gent així, per exemple, no fa set verdures, poca gent que fa set verdures, no és obligatori.

La música normalment no és important, el Corán és més important que la música. Però les

festes així, els casaments..., fan música la majoria de la gent. Però en la religió musulmana la música és una cosa..., no és bona, no és bona així de tocar i cantar... Es fan festes, així els casaments i quan neix algun noi així després de set dies fan una fiesta també, li tallen la... Com es diu..., el prepuci [riu], i ja està.

Les festes casi són iguals i així. Les festes dels casaments no són iguals, cada família... Per exemple, una família que té molts de diners pot fer moltes coses, així pot invitar molta gent i fer molta menjar, truquen a un grup de música que està a una ciutat i vindrà a tocar aquell dia, aquella nit... I, per exemple, una família que no té diners per fer això, els nois del barri toquen així a la nit i ja està. Jo també tocava a les festes a vegades així, tocava "talunt", en àrab "bandir", timbal, és com el timbal amb la mà. Era així rodó, i d'alçada té més o menys fins a deu centímetres i normalment cuarenta per cuarenta així rodó. Té un forat així per poder posar la mà, per agafar-lo bé, per poder tocar amb l'altra mà. Anaves a les festes sempre, sí, però la majoria així no toco... Hi ha gent gran i tenim una mica de vergonya de treure el material per poder tocar els instruments. No puc anar i trec els instruments a una persona gran que jo..., tenim això d'una mica de respecte.

Però, per exemple, si hi han joves com jo, toco normal així, i toco una vegada i l'altre toca i fem els canvis. Bueno, a l'estiu es casen molt, es casa molta gent a l'estiu i la majoria fan així música. Si no treballo i tot, pues vaig a la festa i toco una mica. Passo una mica bé i torno a casa a dormir. I les noies així anem a les festes per lligar també, i si hi ha una que no és d'Aghbala parlem amb ella, parlo amb ella, i l'altre noi va a parlar amb ella, depèn de cadascú, de la manera de parlar.

3.2.5. Vols anar a Espanya o no?

I un dia he anat a estudiar, he estat estudiant el batxillerat, he estat estudiant la matèria d'àrab i un número m'estava trucant. He mirat així i he trobat un home que no té el meu número, i no sé como l'ha trobat. He aixecat el dit per dir-lo a la professora "puc sortir un moment?". Quan he aixecat la mà m'ha dit "llegir", i he estat ahí llegint i el mòbil estava sonant. Ha vingut la profe i ha vist el mòbil està sonant. Quan he acabat li he dit "puc sortir un moment?", "sí". M'ha tornat aquest home a trucar i he dit "hola, què tal?", "bé, on estàs ara?", "estic estudiant", "què hora surts?", "plego a les quatre", "quan acabes puges a la meva botiga, vull parlar amb tu", "vale, cap problema".

He pujat i m'ha fet una broma així: "què has fet a la noia aquesta?" -a una noia ayer-, "bueno, ayer he estat a casa", "no, l'has fet algo", "no, no he fet res", "els seus pares han anat a la policia i li han dit que l'has fet el sexe força", "no, jo no he estat, he estat ayer a casa, he estat estudiant porque tenia uns exàmens", "vale, no passa res, és broma" [riu]. I li he dit "vale, què passa", "si vols anar a Espanya...", "¿cómo?", "vols anar a Espanya o no?", "bueno, tinc que preguntar", "a les sis, te deixo una hora i mig, i després me diràs si vas o no", "vale".

He anat a comprar les verdures primer, porque he estat a prop del mercat, era un dia... era el dimarts. He anat, he comprat i no li he pagat a aquest amic, "ja tornaré per pagar-te", "cap problema". He anat a la botiga del meu amic que vende la roba i coses de casa, "qué te parece això si vaig a Espanya", "està bé, porque si estudias aquí al final no treballaràs pas, has vist como van les coses aquí? si no tens diners no pots estudiar", "vale, ja ho miraré".

He anat a casa, he deixat les coses, li he dit a la meva mare "vine un moment", i ha vingut. "Vaig a dir-te algo, però tranquil·la i parlarem tranquil·lament", "vale". "Qué te parece si aniré a Espanya?", "i això?", "bueno, les coses no van bé aquí i me parece que marxo", "ja ets gran, tu mateix", "vale, ja, ja... ja marxo d'aquí", "i quan això?", "encara no sé exactament però ja... ja ho miraré".

He tornat a les sis i li he dit a l'home aquest "ja està, ja marxo", i ell ha dit que els nois aquests, tal, tal..., pugen a Tànger el dia divendres, i hem quedat per divendres. Al final no, m'han trucat i m'han dit que no podem anar divendres. Hem quedat fins dilluns, i dilluns hem pujat a Tànger. Hem estat ahí, havia molta gent, molta policia, porque havia el rei aquells dies en Tànger i nosaltres no sabem que està ahí, en Mohamed sexto... seis. Hem estat ahí i no hem tingut maneres d'entrar al parc, porque havia molta policia al parc dels camions, un pàrquing molt gran.

Hem tornat a Aghbala... hem estat ahí dos dies o així, més o menys, però hem estat mirant els camions com estan. Hem estat parlant amb la gent que estava ahí abans i hem après molt coses per saber como es fan les coses i hem tornat a Aghbala. Hem tornat a la nit, hem estat ahí moltes hores dins el bus... Quan he arribat a Aghbala he trobat amb el meu cosí, "d'on has vingut?", "bueno, des de Meknes" -un ciutat així... per no dir-li res-, "i què estaves fent ahí?", "he anat amb uns amics, per fer una volta ahí i hem tornat aquesta nit", "vale, has sopat?", "no", "va, anem a sopar, o si està el restaurant obert o algo, ja soparem algo", "vale". He anat amb ell, hem trobat una tienda, una botiga oberta, hem fet uns entrepans, fins les tres de la matinada, i hem pujat a casa per dormir.

He arribat i he trucat a la meva mare per obrir la porta. "Hola, què tal? Has tornat ja..!", "sí... sí, sí, he tornat". Ha aixecat el meu germà petit i estava content porque sempre dorm amb mi i estava plorant quan he marxat... "hola! Germà" -no me diu el meu nom Nabil, sempre "germà, germà, germà"⁶-, "sí, he tornat", "on estaves?", "he estat estudiant" -així per no dir-li res-, "ah, vale, anem a dormir? Vull dormir amb tu", "va, vine!". Hem anat a l'habitación, hem estat dormint fins el matí, hem aixecat, hem esmorzat. La mare m'ha preguntat "què ha passat?", li he dit que estava ahí a Tànger i no hem pogut entrar. "I quan tornareu?", "d'aquí quinze dies així, més o menys, o ... depèn".

He tornat a l'escola per aprofitar una mica el temps. Hem estat fent jo i uns amics una mica de problemes amb els professors, i tot... Hi ha un professor ha vingut i no explica les coses bé, de mates. I un dia he portat un gat a la classe, i l'he deixat ahí a la classe, "mieuu, mieu, mieuuu!" tot el rato, i ha girat així i m'ha trobat estava rient. "Nabil, fora de la classe", "no, por qué?", "tu has portat el gat", "no". I quan el gat estava así "meeeeu, meeu" jo he posat així el mòbil i l'he gravat en el mòbil. He tirat el gat, l'he deixat ahí des de la finestra, porque estava a prop, l'he tirat a fora. He posat el gat al mòbil i l'he enviat a uns nois que estaven amb mi a la classe i posem el gat a la classe "mieu, meeu"... "Nabil, fora de classe!", "no!", "vaig a dir-lo al director i al vigilant", "tu mateix ... m'és igual", "fora de la classe!", "no, si vols marxar, pues marxa tu", "ara torno". Ha anat al despatx del director i tot, i no havia ni director ni vigilant, tots han marxat porque era un dia de mercat, i han marxat per comprar les coses! [riu].

Ha tornat i m'ha dit "Nabil, t'he dit fora de la classe tu i en Badr"-un amic meu-, "no!", "pues no hi ha classe", "profe! T'ajudo per guardar les coses i te'n vas?", "pfff, m'ajudes...",

---

⁶ En amazic és *hoia*.

no, gràcies, si vols sortir, sí". He aixecat, l'he agafat l'esborrador i li he dit "té, profe, t'ajudo per guardar i marxa, jo no marxo pas...". I hi havia una noia que vol estudiar, "Nabil, sisplau deixa ...", "tu vols estudiar? Si vols estudiar, estudia a casa, aquí avui no hi ha classe", "ah, vale, vale", i li he fet una mirada molt mala, així, i el profe ha marxat; ha agafat sus coses i ha marxat.

Demà he tornar per estudiar i m'han dit que no puc entrar. "¿Por qué?", "això que has fet no és normal", "jo no he fet res, tots els nois han fet una mica de tot", "però tu ets com un capitán de la classe", "què va! Prou...", i he estat parlant amb el vigilant. He estat parlant amb ell de bon rollo i no vol donar-me un paper per poder entrar a la classe. He entrat a la classe directament sense paper, amb una professora de naturals. He entrat i he estat callat, he estat tranquil, i la profe: "Nabil, què estàs fent aquí?", "como què estàs fent aquí? He vingut a estudiar", "no, estàs rient", "como estic rient? Jo he estat molt tranquil", "pues una mica de respecte", "què t'he fet?", "les coses que estàs fent aquí no estan bé", "si he fet les coses, he fet les coses males a un altre professor, a tu no, pues me respectes, també", "fora de la classe!", "fora de la classe! Només falta ... has vingut aquí, dos dies a Aghbala i ja està ..., fora de la classe! Molt bé, ja ens veurem algun dia", "fora de la classe, o et posaré dos punts menys", "dos punts menys ..., no he fet ni examen, ni deures, dos punts menys? Si vols me posaràs al final del trimestre menys dos, potser, però menys dos d'una nota jo no he tingut cap nota aquests dies ...", "ja ho mirarem", "bueno, que vagi bé, que ens veurem algun dia".

He sortit de la classe i hi havia un professor que me respecta, que és d'Aghbala, "eh, Nabil, què has fet? Això no és normal", "ah! Profe, sisplau ...", he estat parlant amb ell en bereber, "ah! Sisplau, és que aquests dies he estat una mica enfadat i he tingut mals dies", "vale", "però no me deixen entrar", "ja parlaré amb el director i te deixaran entrar", "vale, gràcies". I ha parlat amb el director "és que ha tingut mals dies..." i m'han donat el paper per entrar. He entrat una altra vegada amb un professor, he estat tranquil, i m'ha dit "Nabil, què has fet al professor aquell?", "res", "como res?", "ja està, les coses han passat, deixa-ho a part, he vingut aquí per estudiar, no per recordar les coses que han passat", "bueno, jo no puc fer la classe així", "pues si vols fer la classe o si no vols me da igual, els nois que han vingut a estudiar, que han comprat els llibres i tu tens el teu sou cada mes i te da igual. Els nois han vingut per estudiar, això no és normal. Demà anirem a parlar amb el director que no vols fer les classes ...", "ah, ah! Que vols estudiar de veritat", "sí, clar! He comprat els llibres i tot!". Però jo he tingut només una llibreta, perquè he tirat tot i ja no vull estudiar, per marxar d'Aghbala.

I ja està, m'han dit que em faran quinze dies sense estudiar, por reunión d'escola, i he dit "abans de quinze dies jo estaré fora d'Aghbala". A l'escola han fet la reunió i me donaran quinze dies de vacances, sense estudiar, i li he dit a un noi "les vacances que no tindrà un militar del Sàhara", i estava rient, "sí, és veritat, els militars del Sàhara tenen una setmana més o menys", "bueno, he tingut quinze dies, has vist que sóc un crack?", "sí, sí, és veritat". He vingut per portar un justificant que he marxat a una ciutat per buscar unes coses, a Meknes, i he marxat d'Aghbala. Li he dit a la meva mare "ja marxo".

3.2.6. D'Aghbala a Tortosa

I un divendres..., dijous a la nit hem parlat amb uns nois que volen anar també a Tànger.

Hem pujat i hem trucat un noi que també estava ahí. Ens ha donat la clau d'una habitació. Hem estat ahí, hem arribat i hem sortit d'Aghbala, divendres a les dues. Hem arribat a un ciutat que es diu Khenifra, a les cinc de la tarda, més o menys. Hem estat esperant el bus que va cap a Tànger a les deu de la nit. Quan ha arribat hem pujat, així, hem pagat tot, hem anat a Tànger. Hi hem estat des de les deu fins la una, més o menys, hem baixat per menjar algo a un ciutat que es diu Souk el-Sebt, i hem baixat ahí i hem continuat a Tànger.

Hem arribat a les quatre de la matinada, més o menys, les quatre o les cinc, i hem trobat el noi aquest que té la clau de l'habitació, i un noi d'Aghbala que ha estat ahí molt de temps. Hem anat a l'habitació caminant, que és un tros, hem caminat molt. Hem arribat ahí, hem dormit fins les dues o així, de dissabte, he aixecat i tots han sortit. He quedat jo i un noi a l'habitació, li he dit "pues espera aquí, vaig a comprar algo per esmorzar". He sortit i he comprat un pa marroquí, d'aquests fins com tipo crepes, he comprat una molt grossa i uns sucs per esmorzar, i he tornat. Ha vingut un noi que estava amb nosaltres a l'habitació i ha dit "heu esmorzat i tot?", "sí, ja està, he comprat tot", "cuidat, aquestes carreteres és molt peligrosas, n'hi ha molta gent que porta ganivets per...", et posa el ganivet al coll i et diuen: '*deixa la cartera, el mòbil, ...*' ", "ja, ja, no he portat res", "pues cuideu-se molt, que ara marxo i ja ens veurem a la tarda".

A les cinc he tornat una altra vegada a comprar unes coses. He estat ahí mirant els carrers i he estat flipant, porque quan hem passat pel matí les botigues estaven tancats i per el dia tot estava obert; no sabia on està la botiga per comprar. He estat així mirant i he vist una botiga que està escrivint "entrepans i begudes". Hi he anat i he comprat unes patates, una Fanta i una mica de pastes. Hem tornat i li he dit al noi "jo vaig a dormir", "estic pensant que també tornaré a dormir", "sí, tornarem a dormir, porque a les dues o la una tenim que aixecar per anar al pàrquing dels camions", "vale, ja tornarem a dormir".

M'han trucat unes amigues de la classe, i m'ha trucat una xicota: "on estàs Nabil?", "tinc una entrevista per entrar al militar" -per no dir-li res, perquè jo tenia ganes d'entrar a l'escola de militars, ella ho sap-, "he tingut una entrevista amb els jefes de militars de Meknes i ara estic descansant, demà tindrè una altra entrevista", "vale, suertel!", "vale, gràcies". I m'ha trucat una amiga de la classe: "eh, Nabil! Com estàs? On estaves ahir? No has vingut a la classe ...", "bueno, he tingut molta feina i ara estic a Meknes", "vale, vale", "ja tornaré a veure-us algun dia", "vale, venga adéu", "adéu".

Hem estat ahí fins les dues, i el noi aquest: "uah..., estem aquí, ni pare ni pare", "ah, tu tranquil, no passa res... Mira! El teu pare està buscant una altra dona i tu estàs aquí pensant amb el pare... Mira jo, m'estaven trucant i tu el pare estava en su rollo", "ja veus, el meu pare és un peligro!", "has vist?", "vale, vale, està bé", "va, bona nit". I quan hem estat així dormint, uns nois han entrat de fora i he preguntat un "qué hora marxarem?", "aixecarem a les dues", "vale". He posat l'hora a les dues i hem aixecat. Hem anat a una botiga per esmorzar, hem esmorzat una sopa i mitja barra de pa, però jo no m'agrada aquesta sopa i només he menjat el pa.

I ja està, hem anat a l'estació per buscar un taxi. Hem agafat el taxi amb vint euros per anar al pàrquing. Vint euros és dos-cents dirhams. Hem marxat des d'ahí, i quan hem arribat, quan hem baixat del taxi, hem trobat amb la policia, així sense ropa de policia ni res. I ahí no hi ha cases per poder dir que visc aquí, no sé què, ... no hi ha res. Han baixat d'un cotxe, Golf, i han dit a un noi "què estàs fent aquí?", "he vingut a provar si tinc sort", "d'on ets?", "de Tànger. Ja me conèixer tota la gent del barri, sóc tal, Samir, no sé qué ...", "ah! Et

coneixen tots, ets un actor, o qué?”, li ha fet una palissa a la cara “té!”, el gorra ha saltat del cap del noi, i jo he tingut por. Ha vingut un policia molt alt i molt gros: “on vas?”, “he vingut aquí per provar si tinc sort”, “¿por qué?”, “el meu pare ha mort i hem estat sols ahí a casa, no tenim per menjar i no tenim per res”, “d’on ets?”. Li he dit d’una altra ciutat, de Khenifra, porque si le diré des de la província de Beni Mellal, me matan, porque els de Beni Mellal siempre amb els de Tànger tienen baralles i tot, i de Beni-Mellal siempre són forts. “Vale, vale... Val! A la puta calle! Vete a la mierda!”, així, “va! Marxeu d’aquí, va, ràpid!”. I hem pujat així [senyalitzant el gir d’una cantonada], i quan han marxat hem tornat al pàrquing, per entrar.

Hem trobat la xarxa del pàrquing, estava trencada. L’he agafat i han entrat dos nois, he entrat el tercer, i ha entrat un altre després. Hem entrat al pàrquing i hem trobat un vigilant, ahí dins del pàrquing. Hi havia molts nois de tot arreu. M’ha dit “on vas?”, “eh, tranquil! Hola! Què tal?” -així per no ...-, “tráeme cinc dirhams per esmorzar”, “jo no tinc res, els meus companys que estan ahí tenen diners”, “vale, després me traes cinc dirhams”, “vale, vale”. He fet així [tombant el cap] i he vist la policia d’abans, han pujat per el pàrquing, i li he dit als nois “eh! Estan aquí, estan aquí!”, i tots estaven a baix dels camions per la policia, porque si ens troben ahí ens posaran a la comissaria i quedarem ahí dos dies, sin menjar, sin res... sinó tens diners per sortir no pots sortir. A vegades hi ha uns vigilants que són mals i uns que estan bons, així li donaràs algo de diners i ja està, te deixen ahí al pàrquing. Li he fet així per no donar-li res, li he dit “ja et donaré després”, i he marxat, ja està.

He pujat al primer camió i si vindre la policia ja me trobaran ràpid. He buscat un altre, amb un noi, i m’ha dit “aquest està bo”. Hi hem pujat, però és un peligro aquest camió, “no, no, no... aquest no puc”. Hem estat buscant un que es diu Volvo o algo així. Hem pujat a aquest camió: “ajuda-me per agafar la caixa aquesta”, i m’ha ajudat un noi. Hem posat les caixes ben posades, porque havien caixes a baix del camió, hem posat unes a la dreta i unes a l’esquerra. Hem agafat dos i l’he posat a dalt de tot, al mig d’aquestes. Eren caixes així, com aquestes que estaven al Mercadona per..., palets, els palets aquests. “Vale, ja t’ajudaré”. He entrat i m’ha dit “ah, tens els peus molt grans! Mira com ho fas”, “vale, ja interaré”. He pujat més, “mira si vindrà la policia, si estaria molt amagats”, “eh, perfecte! Ja està! Suerte!”, “suerte! Vinga, adéu!”.

He entrat al camión a les tres i mitja de la matinada del dissabte. He entrat al camió i he quedat ahí, dins del camió, tenia gana. El camió ha estat ahí dins el pàrquing i no ha marxat fins les onze. Marxa dos metres i para deu o quinze minuts, he estat amagat tot el dia, ahí amagat així com dormint. Hem arribat al pàrquing i la policia estava buscant. Sempre diuen “¡baja! Baja, baja, fill de puta! Baja! Baja!”, diuen això i el noi que té por baixa, amb por, i un que pot aguantar està allà tranquil. He estat tranquil...

He entrat així a l’escàner i he baixat una mica del camió. Tenen l’escàner ahí per passar els camions. He baixat ràpid a la terra i, quan ha passat l’escàner i l’han dit “no hi ha res”, he tornat a pujar ràpid dins el camió. L’escàner així està com aquests del Mercadona: si portes alguna cosa sona, sona... Hi ha un a la part de l’esquerra del camió i un altre a la dreta, i si el noi està a dins el camió, sona; si no hi ha res, passes. He baixat a la terra. L’escàner agafa des de les rodes així [indicant un parell de pams d’alçada], més o menys, a dalt. No hi ha res i he pujat ràpid. Una policia ha fet així [palpant i empenyent] a les caixes aquestes, els palets, a les fustes aquestes. M’ha tocat una mica i m’ha fet una mica mal. I hem passat. He

estat mirant així des de baix del camió i hi havia molta policia. Tenia por quan he escoltat els gossos; estaven bordant i jo he tingut molta por ahí, en aquest moment. “Ja està, ja me trobaran”. I me parece que han trobat algun que portava drogues o algo, per això havien els gossos.

Hem entrat al vaixell, he estat ahí un rato i quan he escoltat una noia que estava parlant a dins el vaixell en espanyol he dit “vale, ja està”, estaré molt tranquil. Un moment he vist tota la gent pujava per unes escales per pujar dalt del vaixell. He baixat un rato, he trobat un forat ahí a baix, i he pixat ahí en aquest forat. He estat ahí descansant un rato i he fet així [guaitant], no hi ha ningú. He agafat el mòbil i he estat fent fotos ahí a baix del camió. He fet un vídeo, a baix del camió, mirant aquestes coses, mirant aquestes..., i he tornat a dins del camió una altra vegada. He estat amagat. Quan hem arribat aquí a la nit tenia gana, però és lo que hi ha. Tenia por si baixo i me veuran ahí els vigilants: “bueno, aguantaré, no passa res”.

Quan he estat a dins del camió he vist uns camions que van a Inglaterra, uns camions diferents, “bueno, me parece que pujaré a aquests camions... Bé, he passat Tànger, ja està, porque vaig a tornar a pujar a aquest camió... Bueno, ja aguantaré en aquest mateix i ja està”. He tornat una altra vegada a dins d’aquest i he quedat tranquil. Hem arribat i he vist la gent baixava des de dalt del vaixell i han posat els cotxes en marxa. “Uf, ojalà si arribaré ja, estic cansat... i me fa mal el braç”, porque l’espai estava molt just. He entrat així [estirat de costat] i si vull girar tinc que baixar del camió, i el camió estava caminant, no puc baixar.

Ha sortit el camió des del vaixell i hem trobat la policia d’Espanya. Han estat posant així la llum per mirar si hi ha alguna persona, amb una llanterna i ja està. Jo portava la ropa tota negra i a la nit no veuen res. El camió estava marxant, marxant..., ha marxat dos hores i ha parat. A les onze de la nit encara he estat a dins del camió: “bueno, aguantaré més per poder sortir una mica d’aquesta part”. He estat aguantant, aguantant... Un noi al Marroc m’ha dit “aguanta fins no sé, aguanta, a partir de vuit hores estaràs més lluny de la costa”. I he estat aguantant i ha vingut un missatge d’un amic meu que estava amb mi a Tànger: “on estàs ara?”, “ja està, he passat, i tu?” -així de missatges-, “jo, jo no he pogut, m’han trobat”, “bueno, sort, ja parlarem” i li he dit “envia-me diners des d’ahí, una recàrrega de mòbil, des de Tànger al número del Marroc”, porque si tinc diners al mòbil puc parlar amb la gent, però gastaré molt. I m’ha enviat trenta euros, és tres-cents dirhams. He estat enviant missatges i tenia la bateria fatal. He estat apagant el mòbil i enviaré un missatge i apago el mòbil, per no gastar molta bateria.

He estat ahí molt de temps, i fins les dotze i mitja de l’altra nit he baixat, porque el camión parava molt. He baixat i he quedat ahí. He vist unes arbres, he estat caminant en l’autopista, al costat de l’autopista. He estat caminant i tenia molta fred, porque era el desembre. He estat caminant, he pujat a un arbre per dormir un rato. He trencat una mica les branques de l’arbre, per poder sentar-me tranquil. He estat ahí una hora... Tenia la ropa molt bruta porque estava plovent a Tànger i quan he baixat havia plogut també aquí en Espanya, i he tingut la ropa fatal.

He estat caminant una altra vegada porque tenia fred i no puc quedar quiet. He estat caminant i caminant, i he entrat a una muntanya. He entrat així, he caminat molt, des de les dues fins les sis del matí, quatre hores caminant ... He vist un poble petit i he dit “bueno, ja aniré ahí a buscar algo”. He vist un jardí de taronges, hi he entrat, he agafat les taronges per menjar algo, i he trobat estaven molt, molt amargues. L’he tirat i he agafat una per passar el

temps, he estat com jugant futbol amb les taronges al carrer. He vist així "Restaurant". I en francès també és "restaurant", "bueno, ja aniré ahí". He estat un rato i ha passat un home. M'ha dit en espanyol "hola", li he dit "hola", i he estat tranquil, però com que tenia la ropa bruta ell sap que he vingut d'alguna manera...

Ha entrat en el restaurant aquest, era bar-restaurant, ha tornat i m'ha dit "¿quieres café?", i jo en francès "café? Sí", "vine", "quoi?" -en francès-, "vine". He entrat amb ell al bar i m'ha dit "café", "oui, oui" -en francès-. M'ha demanat un cafè amb llet. "¿Quieres otra cosa?", i jo he entengut "otra" -en francès és "autre"-, "aquest m'està dient si vull una altra cosa", i li he dit "pa". M'ha donat mig barra de pa, formatge i melmelada. He esmorzat i ha pagat tot, i m'ha donat cinc euros, a prop de Tortosa. "Gràcies!", he sortit del bar i he estat ahí a un pont sentat. Ha passat aquest home amb la seva dona, amb cotxe, i m'ha donat dos pantalons nous i una jaqueta, sense conèixer. Li he dit "gràcies!". He canviat el pantalón ahí mateix i he deixat l'altre que està brut ahí, fora del carrer.

He caminat per uns arbres d'oliva, he entrat ahí i he agafat la jaqueta d'abans, que estava bruta, l'he posat ahí a la terra i he dormit un rato, i tenia por de la policia que me trobaran ahí, i he dit "bueno, ja caminaré una altra vegada un rato". He vist així uns cartells, diuen Tarragona o Granada, i he dit "Granada, no sé què és", i he continuat caminant, caminant, caminant ..., i he dormit un altre dia fora, he dormit molts dies fora. Aquest dia era el dia dinou de desembre, me parece.

He caminat i he trobat un ciutat gran. He estat caminant... "ojalà si trobaré un marroquí". He trobat amb uns que volen anar al Marroc: "tens família aquí?", "com es diu el lloc aquest?", "bueno, és la part de Tortosa. ¿Por qué? No ets d'aquí?", "no". M'han dit "és Tortosa" i m'han explicat. "Tens família aquí?", "tinc, no tinc ... Tinc família aquí però no sé on estan i no tinc números i no parlo amb ells", "vale, vale", i m'han donat unes barres de pa, vuit barres de pa, una poma, una taronja, carn, dos ous, melmelada, ..., m'han donat moltes coses.

He vist un jardí, he anat ahí, he menjat i m'han parat la policia, però tenia la ropa neta. Sí, tenia una mica de por, he vist que estaven corrent per mi i he tornat jo per ells i m'han dit "¿donde vas?", li he dit "a casa", i m'han tornat a fer la mateixa pregunta... "a casa", "vale, ràpid". M'han deixat la policia marxar, he estat caminant una altra vegada. He estat mirant així, i aquests homes que m'he trobat m'han donat trenta-cinc euros, aquests marroquins que volen anar al Marroc, m'ha dit "pots trucar a la família o vols comprar alguna cosa", "gràcies".

He estat caminant ahí, casi tot el dia ..., i he vist un home així, el conec de la vista, i li he dit "hola", m'ha dit "hola", i m'estava mirant d'una mirada així ... que me conec abans. "Perdona, me pots deixar trucar?", "qui vols trucar?", "vull trucar la meva mare", "on està?", "està al Marroc", "què estàs fent tu sol aquí?", "he vingut a baix del camió ..., bueno, joestic aquí, és igual", "d'on ets?", "d'Aghbala", "qui és el teu pare?", "Moha", "Moha Alouli?!", "sí", "hem estat treballant junts a Francia", "ah, vale, està bé". I m'ha dit "i què vols fer ara?", i li he dit "bueno, no sé, me parece que aniré a la policia, per portar-me a un centre, o algo", "mira, jo he vingut aquí per buscar unes coses i si vols et portaré a S'Agaró", "on està S'Agaró? No ho conec", "on visc jo", "i n'hi ha la policia ahí?", "sí, al costat n'hi ha la policia", "vale".

3.2.7. Nabil, el protegit

He estat una mica content, porque he vist un home que conec. Ha vingut a Tortosa per buscar algunes coses a un amic seu. He vingut amb ell i m'ha portat a casa. "Té" -m'ha comprat un calçotets-, "entra a la dutxa". He entrat a dutxar i m'ha donat un pantalón seu i un jersei, però el jersei aquest era molt gros porque l'home és gros. He estat amb el jersei aquest com un..., estava jugant dins del jersei! Hem quedat ahí, hem quedat ahí dormint, i al matí li he dit "on està la policia?", "mira, dinarem avui i et portaré a la policia. El dinar està fet, jo ara tinc que marxar, he quedat amb un home i tornaré. La tele està ahí", i li he dit "como funciona?", porque és diferent, l'he vista així plasma i tot... "no sé como funciona", "és fàcil, el botón vermell", "vale, gràcies". He dinat ahí, he agafat una mica de pa i he estat mirant així, de la finestra, i he vist les cases grosses i tot i he dit "uoh! ¡Como es España!". Ha tornat a la tarda, a les quatre més o menys, i m'ha portat a la policia de Sant Feliu de Guíxols, que estava a prop.

He entrat i m'ha dit "quants dies has estat fora?", "no sé, he estat molts dies fora", "quinze dies?", "no sé quant", porque cada dia dorm fora, dorm fora..., i han preguntat la policia "com es diu? Quants anys té?", "disset i mig", "vale". He estat ahí i l'han dit "ja està, deixa el teu número, el teu nom, ...". I el deixo tot i m'ha dit "bueno, adéu", li he dit "moltes gràcies" i ja està, ha marxat.

He entrat a un despatx, i tenia gana a la tarda. Li he dit a la policia en francès "j'ai faim e j'ai soif" -tinc gana i vull beure algo-, "menjar, menjar?", "sí, sí", i m'ha portat només l'aigua, en un got. He begut una mica d'aigua però com que tenia gana no vull beure molta aigua, sinó tindrè mal de panxa. He entrat al despatx, m'estaven fent fotos "fuuh...", he estat pensant "com una pel·lícula"; m'estaven fent fotos así: "gira aquí", "gira a la dreta", "gira a l'esquerra", "puja el cap",... I li he dit "joder, què he fet?", "poc a poc, poc a poc" -per fer unes empremtes a uns papers, m'ha fet amb la mà així: poc a poc-. "Vale", he fet les empremtes, he tornat una altra vegada a seure al despatx i m'ha dit "torna una altra vegada a fer les fotos". He estat ahí fins les deu de la nit, més o menys, i m'han portat la policia de Sant Feliu a aquí, i he anat al Josep Trueta, a l'hospital. Ahí he posat la mà a una màquina, així per mirar quants anys tinc, i m'ha dit "tranquil". He deixat la mà així [estenent la mà] i m'ha sortit que tinc quinze, "eh! Que tinc disset!".

I aquests policies han marxat i han vingut uns de Girona. M'han posat al cotxe aquell de policia, Mossos d'Esquadra me parece, i estàs així dins d'això... "eh, posa el cinturó!". Jo faig així al cinturó i no vol sortir, i l'he fet así amb la mà [gesticulant], li he dit com "no funciona o algo?"; han posat algo en un botón i han deixat el cinturón. L'he posat i he estat dormint dins del cotxe de policia, he estat molt cansat, i m'han portat a Mas Garriga. He arribat ahí a les dues... no, les dotze de la nit, més o menys.

He entrat una altra vegada a dutxar-me, porque portava les bambes fatal, estaven plenes de terra, i tot ... He entrat a dutxar i he trobat dos educadores i un educador que parla una mica de francès. "Vols dutxar i dormir, o menges algo?", "vull menjar algo". M'han posat verdures i m'han portat pa. I he començat a menjar i l'educadora aquesta m'ha dit "no tens que començar a menjar si no et diré *menja*", i li he dit "no sé, no sé". Ha vingut l'educador aquest i m'ha dit en francès "no comencis a menjar si no et diran *comença*", "ah, ok, ok". He deixat la forquilla i m'ha dit "ja comença, ja està".

Quan he entrat he vist les cames d'un noi, el conec des d'Aghbala. He vist les cames i dic

“joder, en Rabie està aquí”, un noi. He vist les cames sense veure la cara: “les cames d’en Rabie me parece... Bueno no, ara no aniré a veure la cara”. He arreglat els llençols amb l’educador aquest i la cama i he anat a dormir. M’ha dit “bona nit” i jo no sabia com es diu “bona nit”, i li he dit “boait”, i ha marxat.

Al matí ha començat així: “eh! Bon dia! Bon dia! Bon dia!”. He aixecat al matí i he trobat amb el noi aquest “hola, què tal?!” , “bé, i tu? Eh, aquí hi ha molts nois d’Aghbala. Si te pregunten, hi ha un educador marroquí que està molt mal. Si li diràs algo, se’n va a dir-lo al director i te fan fora”, “vale, com es diu?”, “Ibrahim”, “marroquí?”, “sí, però és mala persona”, “vale”. He vist un noi que es diu Ibrahim i li he dit “aquest és Ibrahim?”, “no, és un home gran”, “vale”. M’ha dit també que si te pregunten “coneixes algun noi d’aquí?” dius que no coneixes ningú.

Ha vingut el marroquí aquest: “hola”, i li he dit “hola”. “D’on ets?” -m’ha dit en espanyol-, “schno?” -en àrab: “que?”-, “d’on ets?” -una altra vegada en catalán-, li he dit en àrab “no sé què estàs dient”, “vale, vale. Ets de Tànger o què?”, “no, sóc de Atlas Mitjà”, “qué part?”, “d’Aghbala. Bueno, he estat a una altra ciutat, però els papers vindran d’Aghbala”, així porque he vist molts d’Aghbala i he dit “vaig a dir una altra ciutat, que està a prop d’Aghbala”... “Sóc de Zawiya, un altre poble que està a prop d’Aghbala”, “vius ahí mateix?”, “bueno, he anat a viure ahí fa quinze dies abans que vindré aquí”, “vale, i els papers?”, “no tinc ni paper ni res”, i m’ha dit “vale, vale”.

M’han portat el primer dia arròs a la cubana i amanida, i m’han dit “normal, màxim, mínim?” i li he dit a un noi “què és això?” -en àrab-, “no pots parlar àrab aquí”, i m’ha dit el noi “normal”. Li he dit “normal” i m’han portat un plat d’arròs a la cubana i he començat a menjar; “no pots menjar si no et diem *bon profit*”, “vale”. M’han dit “si vols aixecar has de dir *puc aixecar sisplau?*”, i jo no sabia dir *puc aixecar sisplau?* en el primer dia, i li he dit “txec, txecar sis plau?”, així, no sabia dir-lo bé, i he començat amb la paraula “puc, puc, puc, txec, xec...” així, porque pensava que era una paraula larga, però és tres paraules. I un noi marroquí m’ha dit “puc aixecar sis plau? [lentament]”, i he dit “puc aixecar sis plau?”, i he començat ... M’han donat una pasta de dents amb un estoig: “posa el teu nom ahí”, porque deixem els estoigs de pasta de dents i el raspall, hi ha una caixa ahí al menjador, sempre deixem les coses ahí. He posat el nom *Nabil*.

Ha vingut un altre marroquí, que es diu Kamal: “hola”, “hola”, “com et dius?”, “Nabil”, “vale”, i he estat parlant amb ell. “Quants anys tens?”, “disset i mig”, “mira, tens que buscar la manera de portar els papers aquí”, “vale”. He trucat la meva mare: “me falten els papers, tal, tal, tal ...” i m’ha dit “vale”. Hi havia un noi que estava a Mas Garriga abans i aquells dies ha anat al Marroc, i m’ha portat els papers. He sortit així, de sortida amb educador, i he trobat el noi aquest: “va anem a casa i et donaré els papers per portar-los al Kamal, així pots arreglar els papers”, “jo no puc...”, “mira, aniré amb uns d’aquests nois i ja et donaran després els papers”, “vale”, “tinc una jaqueta que m’ha donat la teva mare”, “porta-me-la també, és igual”. M’ha portat la jaqueta i els papers i li he donat els papers al Kamal aquest, m’ha dit “molt bé”.

I m’estaven preguntant a Mas Garriga: “com has vingut?”; i li torno a dir lo mateix “he vingut la manera tal ...”. “Coneixes algun noi d’aquí, d’aquests?”, “no, hi ha uns que he vist de vista però no sé como..., si són d’Aghbala mateix o si són d’una altra ciutat”, m’han dit “no mientes”, “és veritat això, no conec ningú”. “L’home que t’ha portat a la policia, el coneixes?”, “no”, i l’han trucat i li han dit “coneixes el noi aquest?” i ell ha dit “sí”. Ha vingut

una que treballa ahí als despatxos, al despatx de Mas Garriga, d'Equip Tècnic, amb una marroquina, la cunyada del Kamal, que estava ahí treballant també, i m'ha dit "por qué has dit mentides?", "quines mentides?", "l'home aquell m'ha dit que us coneixeu abans". Estava així amb el cap baix... "perdona, tenia por i només he estat parlant no sé què puc dir o no", "bueno, una altra vegada no mientes, sinó et faran fora d'aquí", "vale, vale".

I he estat ahí estudiant, sempre estudiant així ... i m'han dit "siempre tens que parlar catalán". I he començat. Als primers dies no sé ni catalán ni castellán, i a vegades quan marxo així de sortida porto un boli i un paper. Si escolto una paraula ho poso al paper, és igual com està escrit, només per saber què vol dir. I he estat parlant així francès barrejat amb una mica de castellán, catalán..., barrejo tot. A vegades si me parlen catalán parlo francès, si no entenc gaire. He estat a Mas Garriga casi un mes i mig, més o menys, i m'han comprat la roba; m'han comprat un pantalon i una samarreta, me parece, i bambes.

He sortit a un pis que es diu UFA, està a Sant Daniel. He estat ahí fent autonomia i... una mica d'autonomia. Hem estat fent les compres, les llistes de compres, hem estat fent una mica d'activitats, d'estudiar i tot ... Quan portava tres mesos a Espanya he anat a parlar amb un home que es diu Pere Perich, i m'estava preguntant també com he vingut, per saber una mica de tot, i m'han dit que d'aquí a uns dies començo un curs que es diu *Prepara't*, a la Fundació Osobe.

M'han portat també per fer una prova de nivell a l'Escola d'Adults. He entrat i m'han dit a la prova aquesta només "escriu *la casa és molt bona*" -com una prova-, "vale". Només una frase com a prova porque havia molta gent i no poden fer així, proves molt llargues. Ho he posat i està bé, i m'han dit que "entraràs a l'abril a estudiar". He entrat a l'Escola d'Adults i he estat estudiant. I a la nit, a la UFA, el pis aquell, he estat estudiant fins a la una ... Normalment tenim que anar a dormir a les onze i mitja màxim, i jo sempre fins la una sempre. Una educadora ha entrat un dia a l'habitació: "Nabil, sisplau tens que anar a dormir ja, si vols estudiar demà estudies al matí", "demà no tindrè temps", "pues tens que anar a dormir ja", "vale, ja hi aniré". Quan ha marxat, he tornat una altra vegada a estudiar. Ha tornat, "Nabil, sisplau, és que estaràs boig si sempre estudies a la nit, estaràs boig", "no, no passa res, ja està, ja aniré a dormir", i he anat a dormir. I sempre així pregunto molt, sempre pregunto, sempre pregunto, ...

M'ha sortit el passaport, porque hem anat a Barcelona per preparar unes coses del passaport i m'ha sortit, a la UFA. M'han portat uns papers per firmar, he firmat uns papers, i li he deixat les coses al Kamal aquest. He anat al Govern Civil per preparar els papers i ja està. He estat ahí a la UFA, i he estat molt nerviós per els papers, porque tindrè divuit i no tindrè papers, i no tindrè pis per anar... He tingut por aquests dies i he estat molt nerviós.

Després de tres mesos ahí que portava a la UFA m'han dit que tinc que parlar amb un home que es diu l'Ignasi. "Què és, una noia o un noi?" -com que el nom sembla el nom d'una noia ...-, "és un home que busca pisos als nois i tot", "vale". He estat parlant amb l'Ignasi una mica i m'ha dit "ja mirarem si te'n vas a un pis que es diu Pis Bolós, i et quedes fins els divuit. Després de divuit quedes uns mesos i tens que buscar la vida", "vale". I m'han dit que tinc que parlar amb un altre home que es diu Robert. M'han dit dilluns, un dia dilluns, no recordo la data, que vindrà a la UFA a parlar amb nosaltres, jo i un altre noi, es diu Nasser. Ha vingut i estava parlant amb nosaltres. Està preguntant moltes coses "com es diu això, com es diu això, ...", estava preguntant molt i m'ha dit "ja us diré algo". D'ahí a una setmana m'ha dit que un dimarts tinc que anar a dinar amb els del Pis, i m'ha donat

l'adreça i tot.

Un dia he sortit del curs del *Prepara't* d'Oscobe i he vingut al Pis. M'han donat una mica de diners per comprar el menjar d'aquell dia, he dinat i he sortit un rato. He tornat una altra vegada a sopar, he sopat i m'ha portat un educador, es diu Jordi; m'ha portat fins a la UFA de Sant Daniel. I dijous m'han dit que tinc que anar una altra vegada a dinar [a la UFA] i a la tarda m'han dit que vindré directament aquí, ja a dormir i tot.

"Quina habitación t'agrada més", "és igual", i he entrat a una habitació, "aquesta mateix, és igual". He portat les coses, així, he portat només una motxilla grossa... no tan grossa, normal. I ja està, he estat aquí i he començat la vida una altra vegada aquí. He trobat molta diferència, porque a la UFA sempre estem fora la majoria dels dies, i aquí pots entrar a qualsevol hora. Quan acabes d'estudiar i tot tens que venir al Pis per preparar el menjar i tot ..., i a la UFA si acabes les classes d'Oscobe, per exemple del *Prepara't*, a les dues, tens que quedar a fora fins les cinc, i no pots entrar. Aquí véns directament al Pis i hi ha un educador per..., si véns t'obre la porta i tot, i prepares el menjar i dines.

3.2.8. Majoria d'edat a Girona

Hem acabat les classes de l'Escola d'Adults i hem tingut vacances del *Prepara't* des d'un dia quinze de juliol fins a quinze d'agost. He trobat unes classes de català a la Fundació Oscobe i hem començat així abans del Ramadán. He estat pujant amb la bici d'un noi, així per aprendre una mica més de catalán. Sempre pujava amb bici, a Ramadán també. He estat pujant aquells dies fins quan hem acabat les classes i hem tornat una altra vegada al curs del *Prepara't*. A aquest curs fem una mica de tot: un dia cuina, un dia cambrer, un dia jardineria, i dos dies informàtica i les competències bàsiques i transversals. Després d'això m'han dit "què vols fer, cuina o cambrer o jardineria?", "cambrer", "vale, ja et posarem a cambrer, però tens que fer una prova", "vale, cap problema, ja la faré". He fet la prova i ha sortit bé, i m'han dit "ja començarem d'aquí un mes".

He estat esperant fins els mitjans de setembre i no ha sortit res, fins a octubre. He estat nerviós porque tinc que fer algo per lo menys... M'han dit que a l'octubre, i al final no. Han dit que la Generalitat no han donat diners per poder començar el curs. He estat esperant fins el set de novembre, i he començat el curs aquest de *Serveis de Restauració*, amb moltes ganes. He començat també Escola d'Adults, un curs de preparació a la prova d'accés a Grau Mitjà. He estat estudiant i no tenia temps per descansar-me, porque tenia el curs fins les quatre de la tarda, aquest de *Serveis de Restauració*, i arribo al Centre Cívic Ter a les quatre i mitja més o menys -que havien dos grups per baixar des d'Oscobe-, arribo al Pis a les cinc i mig, menjo algo i torno directament a l'Escola d'Adults. I no tenia temps de descansar i tot.

He començat i després d'un mes i mig, més o menys, m'han dit que tinc que tornar a fer formacion pràctica allà al Restaurant Ocells Perduts, eren els dies de Nadal, "vale, cap problema". Així he començat a treballar una mica i el primer dia he estat una mica nerviós, he estat treballant i m'han dit "molt bé, molt bé", i el jefe m'ha dit "molt bé, sigue així". He estat treballant i des d'aquest dia m'estaven trucant. Com que havien molts nois, tens que esperar a que et tocarà el torn, porque hem estat quinze nois i cada setmana truquen un dels nois; un, dos, depèn de la feina que hi hagi. Si hi ha molta gent, pues truquen més

d'una persona, i si hi ha poca feina, pues truquen a un noi. I hem estat treballant fins el febrer, fins el març, sempre fem això de pràctiques cada setmana i a partir d'abril sempre me trucaven els fin de setmanes. La majoria dels fin de setmanes sempre me trucaven a mi.

He estat estudiant també això d'Escola d'Adults i he estat casi boig aquells dies! He estat estudiant allò, tenia proves del *Servei de Restauració*, tenia les proves de l'Escola d'Adults ..., i "estudiaré una mica d'aquí, una mica d'aquí ..." i sempre estic atent d'estudiar, estic pendent dels estudis.

Abans de començar les pràctiques de *Serveis de Restauració* a La Llar d'en Jaume, he fet la prova de Grau Mitjà a l'Institut de Montilivi i no ha sortit bé. Les proves han sortit més difícil de lo que he pensat jo. "Bueno, ja estudiarem més una altra vegada".

He començat les pràctiques a La Llar d'en Jaume, a Sant Gregori, el dia divuit de maig. He tingut unes proves a Figueres, de les proves lliures del GES, el dia vint-i-tres de maig i vint-i-quatre. He parlat amb en Jaume, li he explicat i m'ha dit "como que tens que anar fins a Figueres per fer les proves?", "com que les escoles d'aquí estan plenes tinc que anar a Figueres per fer les proves", "cap problema". He anat a Figueres i he fet les proves aquests dos dies, dimecres i dijous, i he tornat divendres una altra vegada a fer les pràctiques.

Anem ahí amb autobús des de Girona fins la parada de Sant Gregori, i vindran a buscar-nos amb cotxe. Cada dia vindran amb un cotxe diferent, a buscar-nos, porque són molt rics, tenen molts cotxes i tot. Hem estat fent pràctiques ahí i me parece que estan molt contents, i nosaltres també hem aprengut moltes coses, hem aprengut una manera diferent de fer les coses, de treballar i tot ... perquè com que aquest restaurant és un restaurant de rapidesa i n'hi ha molta feina... Els Ocells Perduts és una mica més tranquil i més senzill de treballar. A La Llar d'en Jaume la persona té que ser molt ràpida i tot, i té que ser atent dels clients. He estat fent les pràctiques des de dimarts a dissabte. Els diumenges me truquen des d'Els Ocells Perduts i sempre vaig ahí per treballar i per poder guanyar una mica de calers.

He acabat les pràctiques i he estat esperant si me quedaré en aquest restaurant o no. M'han dit que estan molt interessats en mi, però com que no tinc permís de treball no puc treballar, i per fer el contracte i tot gastaran molts diners, i no voldran gastar molts diners per arreglar-me els papers i tot... M'han dit que "ja parlarem", i li he dit "vale". He sortit del restaurant aquell i no m'han tornat a trucar mai.

Hem fet el tancament del curs un dimarts al Centre Cívic Ter, amb els nois, i cadascú "com li han anat a les pràctiques i tot, qui ha trobat una mica de problemes ahí, o algo". I tots hem trobat diferent la manera de funcionar i tot. Hem trobat la gent una mica racista a La Llar d'en Jaume, els clients. Jo un dia me trobat en una situació que no m'agrada gens, però com que en aquest ofici sempre el client té raó, de qualsevol manera el client sempre té raó. He trobat amb un que li ha quedat una mica de verdura en el plat i ha deixat els coberts així embraçats, en forma de creu. Quan un client deixa els coberts així en la forma de creu diu que ha acabat. He vingut i li he dit "has acabat, senyor?", i m'ha dit "no, es mi trabajo, no tengo trabajo, quiero quedarme aquí comiendo todo el día, y no quiero que nadie me molesta ...", "bueno, tranquil, jo només te pregunto per si puc portar el plat o no, si vols quedar aquí pues benvingut, jo no et diré res...", "es mi trabajo y si quiero quedar a dormir aquí yo puedo quedar ...", "pues tranquil, me parece bien, hombre", "pues si me puedes dejar un momento, tranquil·lament", "pues quédate tranquilo, home ..., és igual, si quedas aquí, pues queda fins demà, jo no puc dir-te res". I m'estava mirant d'una cara de

“por qué estàs treballant aquí?” o algo així.

Una cambrera que està ahí treballant de molt de temps m’ha dit que aquest home sempre està així, busca problemes amb la gent de fora, li he dit “vale, vale”. I m’estava cridant així, per portar-li el segon plat, i no li he parlat, l’he deixat així i he anat he buscat el segon plat sense portar el primer plat. L’he portat i li he deixat. “Ya puedes coger este plat si quieres”, “sí, sí, ja el portaré, és mi feina”, “gràcies”, “de nada”, i li he deixat ahí. No volia tornar en aquest menjador per parlar amb ell, porque com que la gent està així una mica racista no li vull dir res, per no perdre un client així, porque com que el client té raó pues nosaltres tenim que aguantar, els cambrers.

I hem acabat les pràctiques i després he anat molts dies al restaurant Ocells Perduts, per treballar els diumenges i els dissabtes a la nit també. He estat parlant amb un home que es diu Miquel García, el que està fent la recerca de feina a Oscobe, el que busca la feina als nois i tot, i m’ha dit que hi ha com pràctiques pagades. “Si vols fer-les està bé, i així pots arreglar els papers”, “vale, quan paguen al mes?”, “quatre-cent i algo”, “bueno, per els papers ja aguantarem, no passa res, sinó no tindrè papers de feina. Sinó no tindrè permís de treball”. M’ha dit que el dia vint-i-vuit de juny tenim entrevista a les quatre amb els jefes de l’hotel Franc, li he dit “vale”.

Jo i una altra noia de Gàmbia, també és bona treballadora aquesta noia, hem vingut i hem comprat uns refrescos ahí, abans de començar l’entrevista. Ens ha invitat en Miquel García, i ha pagat tot ... Hem anat a fer l’entrevista, hem estat esperant l’encarregada i el *maitre* del restaurant. Hem estat parlant amb ells i estaven preguntant per moltes coses “com et dius? Quan de temps portes aquí? On vius? ...”, m’han preguntat moltes coses. M’han dit quin dia començareu i ja han explicat l’horari i tot. “Teniu alguna pregunta, o algo? O voleu dir alguna cosa?”, “tinc una dificultat amb els papers”, i en Miquel García ha dit “ja està, ja parlaré d’aquestes coses després”, i li he dit “vale, cap problema”. Hem sortit i en Miquel García m’ha dit que aquests són bones persones i tot, i ja està, i “a vosaltres, ja em diran algo i us diré algo”, “vale, cap problema”.

I estem esperant, i ja està.

4. CONSIDERACIONS FINALS

El testimoni d'en Nabil recull diferents aspectes de la vida de molts joves emigrants que han emprès un viatge en condicions similars a les seves. Tant l'Espai com l'Experiència s'han confeccionat a partir de les aportacions del jove. L'Espai ve tractat des del recull d'informació que sorgeix de manera informal en el dia a dia de la relació educativa. No hi ha una pretensió inicial de registre sistemàtic, doncs la interpretació del testimoni -en aquest cas- queda a mans del professional, que és qui indaga sobre el fet juvenil en dos contextos ben diferents. En canvi, el RV ha de produir per si sol una imatge mental a la persona que el llegeix. Podríem dir que quantes més anàlisis es facin de les paraules de la persona entrevistada més veu se li acaba traient. D'aquí la importància d'una transcripció ben fidel de la gravació i de com es presenti el seu redactat.

En termes generals, podem destacar algunes similituds entre la infantesa, adolescència i primera joventut d'una persona com en Nabil i el relat que podria fer qualsevol jove natiu gironí de la seva edat. Aspectes com la centralitat de l'escola en una vida encara ben curta, conflictes parentals que afecten pesadament sobre els fills i en determinen el seu tarannà, l'enamorament, la colla d'amics, els canvis de domicili, etc. Evidentment, en cada una d'aquestes semblances hi ha matisos que en marquen les diferències pròpies de cada context.

També hi trobaríem aspectes que s'allunyen descaradament entre ambdues realitats. L'exemple més clar és el mal tracte físic a l'escola, així com el rol de la dona o la situació laboral. La religió, al seu torn, es pot contraposar a la cultura de consum. El RV d'en Nabil ens reflexa el manteniment d'una tradició molt lligada al fet religiós, però amb un gust dels més joves per la tecnologia -el telèfon mòbil n'és el màxim exponent- i gaudir del temps lliure. Precisament, les escapades amb amics per evitar els ulls adults representen un altre element característic d'aquestes dues realitats juvenils.

La diferència més gran, però, la trobem en el la transcendència que suposa el fet migratori a l'hora d'explicar quin ha estat el seu procés vital. Aquesta pel·lícula tan ben detallada dels dies que transcorren durant el periple esdevé un relat amb tocs èpics. Fins i tot desapareix una bona part del dramatisme narratiu que pren el discurs a mida que s'apropa el moment clau: la presa de decisió de marxar i el comiat de la família. En els moments que s'aconsegueix obviar el filtre del fet migratori -quan es parla de l'escola o el temps lliure, per exemple- l'evocació de la memòria propicia un relat més alegre, carregat de dolça nostàlgia.

Quant a la utilitat en l'àmbit educatiu es poden fer algunes apreciacions sobre les diferents metodologies emprades. La distribució de l'espai en un full de paper és un exercici de concentració que -més enllà de la representació més o menys detallada o fidel de la realitat- estimula el fet cognitiu. Amb la interpretació posterior, s'aconsegueix detectar de manera molt gràfica tant les coses que s'assemblen entre el lloc d'origen i el punt d'arribada, com aquelles que en divergeixen completament.

En aquest sentit, la detecció d'aquests aspectes pot facilitar a la persona nouvinguda una nova comprensió d'un lloc inicialment ben estrany. Es pot realitzar un treball amb el jove ubicant aquells equipaments de referència -sanitaris, culturals, esportius, ...- que amb la lectura del mapa observem que no contempla com a significatius o, simplement, desconeix. A més, al cap d'un determinat període de temps -6 mesos o un any, per exemple- es pot repetir l'exercici i analitzar quina ha estat l'evolució de la representació mental de l'espai.

La potencialitat del RV en contextos educatius amb persones joves nouvingudes pot esdevenir, per la seva banda, un altre bon recurs. Si l'establiment i reforçament del vincle educatiu és bàsic en aquest tipus de recursos d'acollida i foment de l'autonomia -com s'apunta més a munt-, el RV pot ser una bona eina de treball. La proximitat amb el jove, l'escolta activa o el fet de poder sentir-se protagonista, són només algunes de les motivacions que poden justificar el seu ús. A més, el fet d'estructurar els pensaments, fer memòria i abocar un discurs de forma verbal mínimament coherent, són mecanismes que ajuden a l'aprenentatge de la llengua i a una millor interpretació de les diferents convencions socioculturals pròpies del lloc d'arribada.

El RV representa una bona oportunitat per demostrar de manera pràctica la voluntat d'apropament i interès dels membres dels diferents equips educatius que treballen amb aquest tipus de joves. Certament, parlar del seu passat, de totes les peripècies que han estat per ells significatives i de la realitat del lloc d'on provenen, esdevé un exercici saludable per aconseguir el seu reconfort i transmetre el nostre reconeixement.

L'anàlisi efectuada al llarg del text permet fer-nos una idea de dues realitats juvenils que, a priori, ens imaginem ben diferents. Si ens fixem amb aquells elements característics tant del jove aghbalès com del jove gironí, veiem com no hi ha tanta diferència, sobretot quant als costums d'oci i la manera d'ocupar o d'emprar l'espai públic. Malgrat aquesta semblança, en els casos dels joves nouvinguts com en Nabil, encara queda pendent superar l'escull de formar part de grups d'iguals de caràcter heterogeni, on el fet migratori no representi un factor recurrentment compartit per tots els seus membres.

En Nabil és un reflex de la doble influència del fet migratori que suposa passar d'una realitat juvenil a una altra. Ell mateix representa un element modificador d'ambdues realitats: a Aghbala, per la influència que pot produir en altres joves i adolescents, i a Girona, formant part del procés de fonamentació d'una cultura juvenil paral·lela que estableix contacte -incipientment- amb aquella predominant, contribuint a la diversificació de la realitat juvenil de la ciutat.

Respecte al nostre jove protagonista, a les acaballes del procés de finalització d'aquest treball, no ha reeixit el contracte de pràctiques que li havien de fer des d'un hotel de Girona. De moment, només li queda seguir estudiant per treure's el títol de Secundària i mirar d'entrar a fer un Cicle Formatiu o Batxillerat l'any vinent. Com que les possibilitats d'obtenir el permís de treball són remotes, basar el seu projecte de vida en la formació li pot assegurar la subsistència dins l'ASJTET fins els 21 anys. Aquesta situació li produeix molta angoixa, transformada en remordiments pel pes que suposa ser conscient de les dificultats que tenen la mare i el germà a Aghbala.

Per concloure, no voldria oblidar-me d'agraciar altra vegada a en Nabil la seva implicació en les diferents fases del treball realitzat, tot destacant la calidesa i proximitat mostrades al llarg del procés que ha dut a la consecució d'aquest document.

BIBLIOGRAFIA

- Bonet, J. i Martí, M. (2009). Segregació espacial i polítiques d'inclusió urbana: el cas de Girona. *Nous Horitzons*, 195, 66-75.
- Comas, M. i Quiroga, V. (2005). *Menors que emigren sols del Marroc a Catalunya*. Barcelona: Mediterrània.
- Del Valle, T. (1999) Procesos de la memoria. Cronotopos genéricos. *Áreas: Revista de Ciências Sociais*, 19, 212-225.
- Fernández, R., Etxezarreta, M. i Sáez, M. (2001). *Globalización capitalista: Luchas y resistencias*. Barcelona: Virus.
- Méndez, L. (2009). *L'opinió dels catalans sobre la immigració*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- Parella, S. (2009). Desigualdades de género. Jóvenes inmigrantes. Dins *INJUVE 08: Informe juventud en España* (vol. V). Madrid: Instituto de la Juventud.
- Pozuelo, J.M. (2006). *De la autobiografía: Teoría y estilos*. Barcelona: Crítica.
- Prat, J. (coord.) (2004). *I... això és la meua vida: Relats biogràfics i societat*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.
- Rambla, X. (2001). Les desigualtats ètniques i la formació dels espais locals. *Revista Catalana de Sociologia*, 14, 239-251.
- Romaní, O. (1983). *A tumba abierta: autobiografía de un grifota*. Barcelona: Anagrama.
- Romaní, O. (2005a). Globalización, anti-globalización y políticas de reducción de daños y riesgos. *Eguzkilore*, 19, 91-103.
- Romaní, O. (2005b). *Salut* dins *Informe sobre la joventut al 2005*. Barcelona: Observatori Català de la Joventut, Secretaria General de Joventut, Col·lecció Estudis n. 17, p. 220-250.
- Sarabia, B. (1996). *Documentos personales: Historias de vida* dins García Ferrando, J. i Alvira, F. *El análisis de la realidad social. Métodos y técnicas de investigación* (2a ed.). Madrid: Alianza.
- Thomas, W. i Znaniecki, F. (2006/1918-20). *El campesino polaco en Europa y en América* (2a ed.). Madrid: Boletín Oficial del Estado: Centro de Investigaciones Sociológicas.
- Zárate, M. i Vázquez, A. (1991). *El espacio interior de la ciudad*. Madrid: Síntesis.

Recursos telemàtics:

- Google Imatges. Imatges d'Aghbala i de Girona. Recuperat 21 febrer 2012, des de <https://www.google.es/imghp?hl=ca&tab=wi>
- Google Maps. Mapes físics. Recuperat 24 febrer 2012, des de <http://maps.google.es/maps?hl=ca&tab=wI>

Altres fonts d'interès:

Capdevila, M. i Ferrer, M. (2003). *Els menors estrangers indocumentats no acompanyats (MEINA)*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

Lynch, K. (1984). *La imagen de la ciudad*. Buenos Aires: Gustavo Gili.

Villar, F. i Triadó, C. (2006). *El estudio del ciclo vital a partir de historias de vida: Una propuesta pràctica*. Barcelona: Universitat de Barcelona.

ANNEX 1. ESPAIS GIRONA

Plaça dels Jutjats

Plaça Constitució

Locutori Carrer Bonastruc de Porta

Escales Pavelló de Fontajau

Pista de futbol sala de l'Escola d'Hostaleria

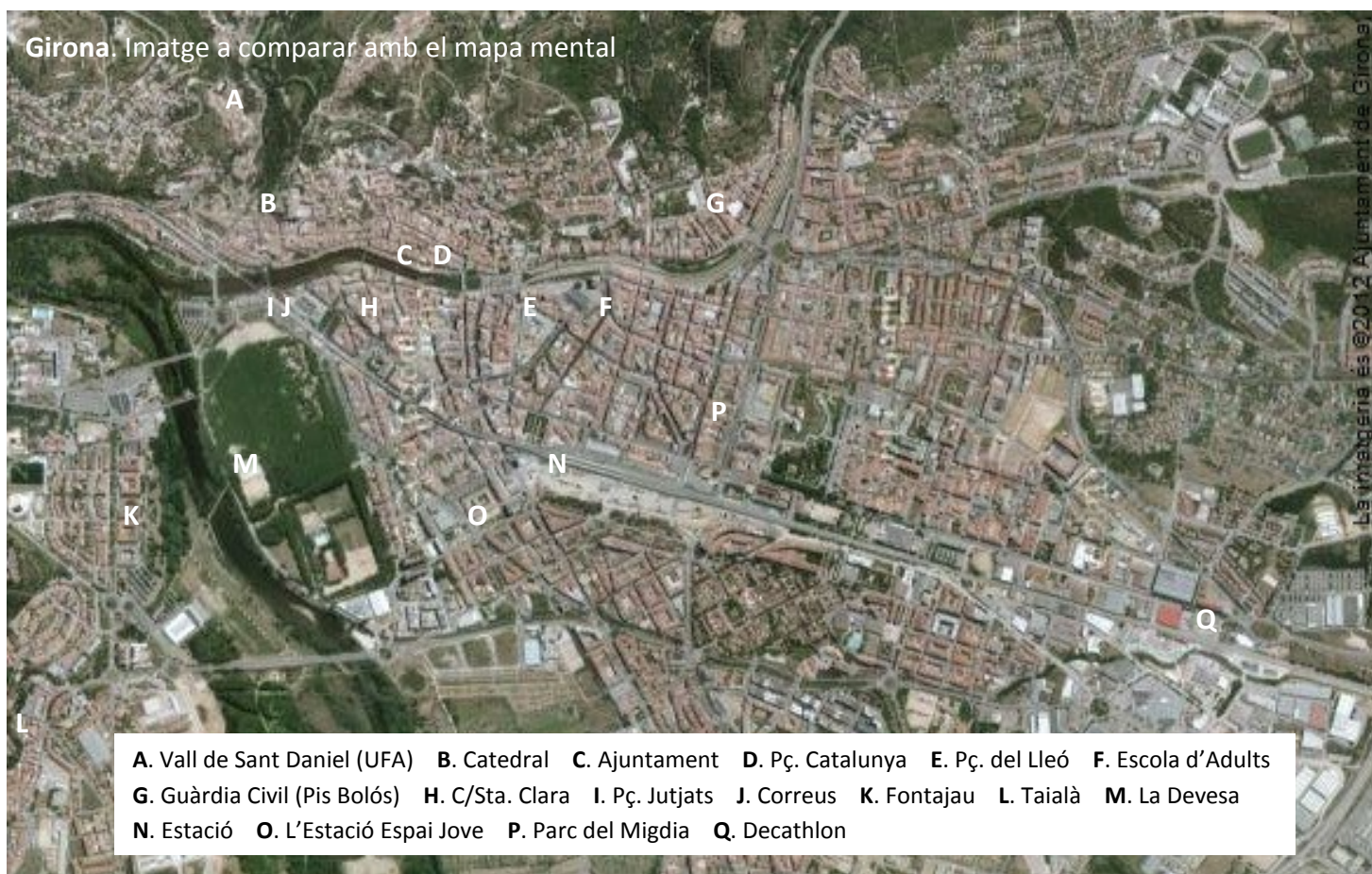
Pati del Col·legi Groc

ANNEX 2. MAPES FÍSICS

ANNEX 3. MAPES MENTALS

Mapa
mental d'Aghbala

A hand-drawn mental map of Aghbala. The map features a central area with a grid-like pattern, possibly representing a town or a specific terrain. To the left, there is a large, irregular shape labeled 'Hospital'. Below it, a smaller shape is labeled 'Escola'. To the right of the central area, there is a large, irregular shape labeled 'Camp'. Below the 'Camp', there is a small building labeled 'Polícia' and another labeled 'Escola'. To the right of the 'Polícia' building, there is a small building labeled 'Casa dels fadres'. Below the 'Casa dels fadres', there is a small building labeled 'roté'. The map also includes several small, stylized buildings and a winding path or road. The overall style is simple and sketchy, typical of a hand-drawn mental map.

[illegible]